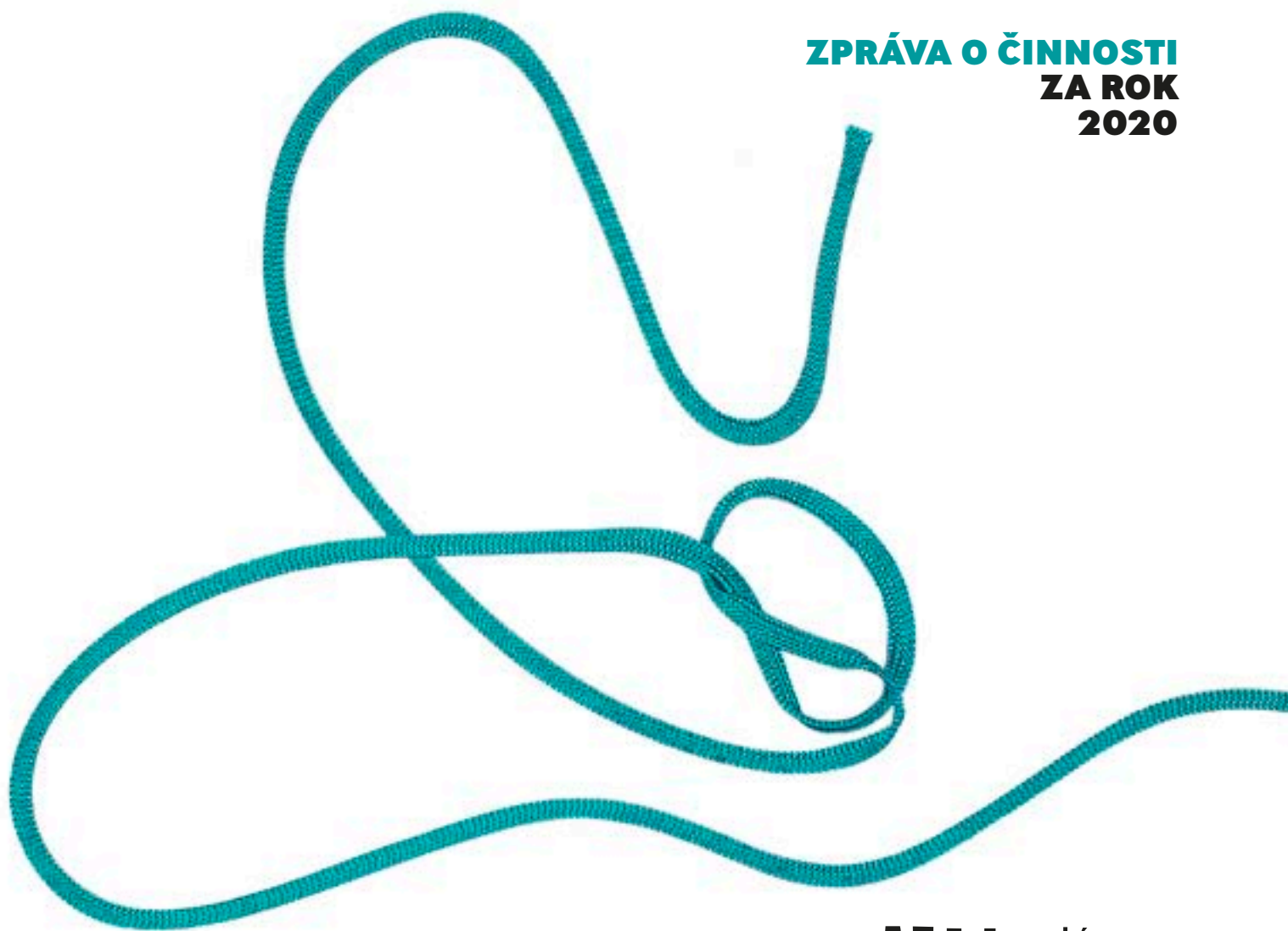


CESTY Z KRIZE

ZPRÁVA O ČINNOSTI
ZA ROK
2020



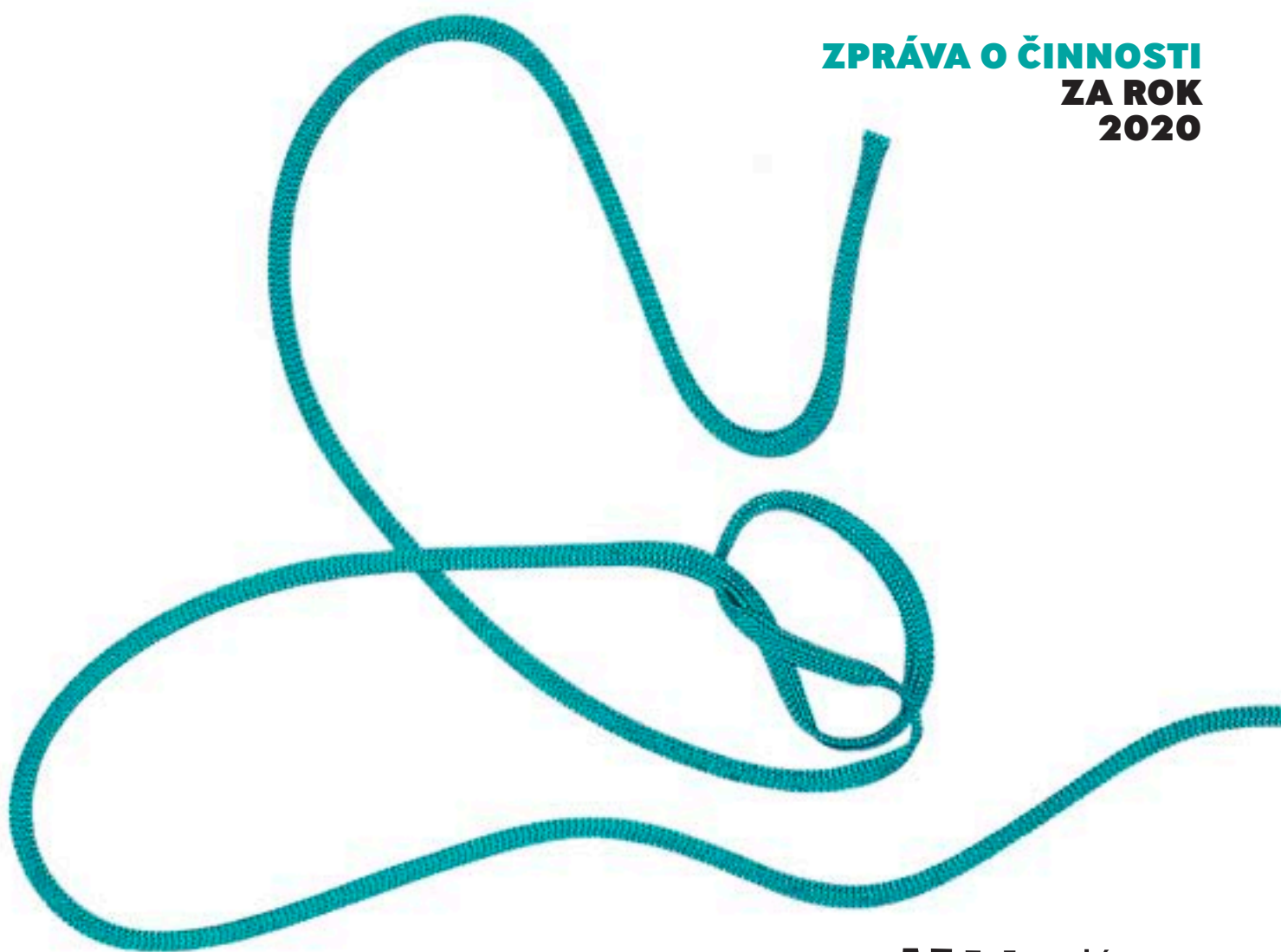
Evropská
investiční
banka

banka *EU*

EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA

CESTY Z KRIZE

**ZPRÁVA O ČINNOSTI
ZA ROK
2020**



**Evropská
investiční
banka**

banka EU 

Zpráva o činnosti Evropské investiční banky za rok 2020

© Evropská investiční banka, 2021.

98 -100, boulevard Konrad Adenauer

L-2950 Lucemburk

+352 4379-1

info@eib.org

www.eib.org

twitter.com/eib

facebook.com/europeaninvestmentbank

youtube.com/eibtheeubank

Veškerá práva vyhrazena.

Všechny dotazy týkající se práv a udělování licencí je třeba zaslat na adresu publications@eib.org

Další informace o činnosti EIB naleznete na našich webových stránkách na adrese www.eib.org.

Můžete také kontaktovat informační centrum na adrese info@eib.org. O zaslání našeho elektronického zpravodaje můžete požádat na www.eib.org/sign-up

Vydala Evropská investiční banka.

Vytištěno na papíře Munken Polar, bouffant 1.13, FSC® Mix blanc.

EIB používá papír s osvědčením organizace Forest Stewardship Council (FSC). Protože jej vyrábí lidé, kteří mají rádi stromy. FSC podporuje ekologickou, společensky přínosnou a hospodářsky udržitelnou správu lesů po celém světě.

Všichni víme, že je pro nás dobré číst. A je to dobré i pro planetu – pokud ovšem to, co čteme, bylo vytištěno na správném papíru.

STRUKTURA ZPRÁVY

Je pravda, že jasnou prioritou současnosti je řešení hospodářských dopadů onemocnění covid-19. Taková řešení však musí být zároveň ohleduplná k životnímu prostředí a spravedlivá vůči obyvatelům rozvojových zemí. **ZPRÁVA, DO KTERÉ SE CHYSTÁTE ZAČÍST, POPISUJE ZPŮSOBY, JAKÝMI EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA REAGOVALA V ROCE 2020 NA MIMOŘÁDNOU SITUACI ZPŮSOBENOU PANDEMIÍ KORONAVIRU. POPISUJE TAKÉ NEJRŮZNĚJŠÍ INVESTICE DO OCHRANY KLIMATU, ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A ROZVOJE, JIMIŽ BANKA PODPORUJE UDRŽITELNÝ NÁVRAT K EKONOMICKÉMU RŮSTU.**

HLAVNÍ ČÁST ZPRÁVY TVOŘÍ TŘI OBLASTI, ve kterých se banka soustředila na hledání cest k řešení krize spojené s šířením nemoci covid-19, problému zhoršující se kvality klimatu a životního prostředí a nutnosti dosáhnout udržitelného rozvoje. V úvodu těchto třech oddílů – nazvaných tematicky vždy „Cesty k...“ – ke čtenářům promlouvají klíčoví pracovníci banky a vysvětlují, jakým způsobem EIB postupovala v roce poznamenaném tolika různými krizemi a nakolik se jí podařilo položit základy pro budoucí inovace a růst. Následující příběhy vás provedou prací banky v oblasti inovací, infrastruktury, malých a středních podniků, a také v souvislosti s ochranou klimatu a životního prostředí v Evropské unii (EU) i mimo její hranice.

VE ZBÝVAJÍCÍ ČÁSTI ZPRÁVY JSOU TYTO CESTY K ŘEŠENÍ JEDNOTLIVÝCH PROBLÉMŮ ZASAZENY DO KONTEXTU. Vše začíná strategickou úvahou prezidenta banky a končí údaji o úvěrech a emisích dluhopisů doplněnými o výhled do dalšího roku ve formě hlavních bodů operačního plánu skupiny EIB.

ZPRÁVA, KTEROU DRŽÍTE V RUKOU, VÁM BUDE VYPRÁVĚT PŘÍBĚH FINANČNÍ INSTITUCE, KTERÁ SE NA VŠECH MOŽNÝCH ÚROVNÍCH – OD PODPORY MIKROPŮJČEK, AŽ PO MNOHOSTRANNÉ ROZVOJOVÉ PROGRAMY – ZAPOJUJE DO HLEDÁNÍ CEST Z KRIZÍ, KTERÝM V SOUČASNÉ DOBĚ ČELÍME.

OBSAH

- 3 STRUKTURA ZPRÁVY**
- 6 ÚVOD** DŮKAZ, ŽE EVROPA PLNÍ SLIBY
- 8 KLÍČOVÉ VÝSLEDKY ZA ROK 2020** ÚDAJE O ÚVĚRECH A JEJICH DOPADEC
- 10 EIB VE VAŠÍ ZEMI** POSKYTOVÁNÍ ÚVĚRŮ PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ
- 12 EFSI VE VAŠÍ ZEMI** EVROPSKÝ FOND PRO STRATEGICKÉ INVESTICE PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ
- 14 EIB VE VAŠEM SVĚTĚ** POSKYTOVÁNÍ ÚVĚRŮ MIMO EVROPSKOU UNII
- 16 CESTY K ŘEŠENÍ KORONAVIROVÉ KRIZE: EIB ZVYŠUJE SVÉ ÚSILÍ KE ZVLÁDNUTÍ PANDEMIE**
 - 18 RYCHLÁ REAKCE: CELOEVROPSKÝ ZÁRUČNÍ FOND
 - 20 LÉČBA, TESTOVÁNÍ, OČKOVÁNÍ:
KLÍČOVÉ INVESTICE DO VAKCÍN, MOŽNOSTÍ LÉČBY A TESTŮ NA KORONAVIRUS
 - 24 „DAR Z NEBES, PROSTĚ NÁDHERA“: PODPORA V KORONAVIROVÉ KRIZI PRO MALÉ ITALSKÉ PODNIKY
 - 26 ZÁCHRANNÉ LANO PRO SEVER ŠPANEĚLSKA:
PODPORA V KORONAVIROVÉ KRIZI PRO MALÉ ŠPANEĚLSKÉ PODNIKY
 - 28 ZPĚT K ZÁKLADŮM: INVESTICE DO ZDRAVOTNICTVÍ V MAĎARSKU A ČESKÉ REPUBLICE
- 30 CESTY K ŘEŠENÍ KLIMATICKÉ KRIZE: NAŠI ODBORNÍCI VYHODNOCUJÍ VÝZVY SPOJENÉ SE ZMĚNOU KLIMATU**
 - 32 PLÁN PRO NAŠI PLANETU: KLIMATICKÝ PLÁN BANKY
 - 34 KDYŽ ZROVNA NEFOUKÁ: INOVATIVNÍ ŠVÉDSKÉ BATERIE PRO DOMÁCNOSTI A VOZIDLA
 - 36 NA CO MONTY PYTHON VE SVĚM SKEČI ZAPOMNĚLI: FOND OBĚHOVÉHO BIOHOSPODÁŘSTVÍ
 - 37 UDRŽITELNOST VE VESMÍRU: ÚDAJE O ZMĚNĚ KLIMATU A NOVÉ VESMÍRNÉ TECHNOLOGIE V ITÁLII
 - 38 EKOLOGICKÁ, OBĚHOVÁ OCEL: DEKARBONIZACE OCELI A VÝROBA BIOPALIVA V BELGII
 - 40 SKRYTÁ TAJEMSTVÍ: STUDIUM ZMĚNY KLIMATU A ŽIVELNÍCH POHROM V ŘECKU
 - 42 PLÁN PRO ŽIVOT: NOVÉ NÁPADY PRO MĚSTSKÝ ROZVOJ V BARCELONĚ
 - 43 ZELENÁ DOHODA V AKCI: PODPORA ŠIRŠÍHO VYUŽITÍ OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ ENERGIE V POLSKU
- 44 CESTY K ROZVOJI: GLOBÁLNÍ POHLED**
 - 46 RYCHLÁ POMOC: PODPORA MAROCKÉHO ZDRAVOTNICTVÍ V DOBĚ KORONAVIROVÉ KRIZE
 - 49 NENECHME MLADÉ PŘIJÍT O SNY: VE ŠKOLÁCH V MAROKU A TUNISKU
 - 50 SOLIDARITA PŘI OČKOVÁNÍ:
SPRAVEDLIVÝ PODÍL NA VAKCÍNÁCH PROTI ONEMOCNĚNÍ COVID-19 PRO AFRIKU
 - 53 DALŠÍ INFEKČNÍ HROZBA: VAKCÍNA PROTI TUBERKULÓZE PRO ROZVOJOVÝ SVĚT
 - 55 GRUZÍNSKÝ SÝR SE ŠVÝCARSKOU PŘÍCHUTÍ: FINANCOVÁNÍ EU PRO VÝCHODNÍHO SOUSEDA
 - 56 DĚTI V DOBĚ DIGITALIZACE: TECHNOLOGIE MĚNÍ SRBSKÉ ŠKOLY
- 58 HLAVNÍ ÚDAJE O EMISÍCH DLUHOPISŮ**
- 60 ŘÍZENÍ A OPERAČNÍ PLÁN SKUPINY**
- 62 A CO DÁL? CO OČEKÁVAJÍ KLÍČOVÍ PRACOVNÍCI EIB VE SVĚM ODVĚTVÍ ČI NA SVÝCH TRŽÍCH V ROCE 2021**

PŘEDMLUVA

DŮKAZ, ŽE EVROPA PLNÍ SLIBY

V reakci na bezprostřední problémy spojené s pandemií onemocnění covid-19 učinila Evropská investiční banka rozhodné kroky na ochranu pracovních míst, na podporu odvětví dotčených krizí a ke zvládnutí nejhorších hospodářských otřesů. Přitom jsme však nijak neustoupili ze svého závazku k dlouhodobému boji proti klimatické hrozbě. Využili jsme získané zkušenosti a nabyté znalosti a zapracovali naše cíle v oblasti ochrany klimatu do naší nové pandemické záchranné sítě. Pouhá obnova ekonomiky či společnosti nikomu neprospěje. S pomocí EIB mohou Evropa i svět postoupit o krok dál.

V roce 2020 jsme v rámci vlastního boje s koronavirem investovali do společností zabývajících se výzkumem testovacích metod, léčiv a vakcín, a to včetně německé společnosti BioNTech, která nakonec vyrobila první schválenou očkovací látku. Svým financováním jsme podpořili systémy zdravotní péče v zemích Evropské unie a napomohli vývoji klíčových technologií, které zkrátí trvání pandemie. Hospodářským dopadům onemocnění jsme čelili nejen řadou bezprostředních opatření, jež přinesla potřebnou likviditu zejména malým podnikům, ale také přípravou komplexnějšího celoevropského záručního fondu.

Oproti minulosti tentokrát krize v první fázi zasáhla reálnou ekonomiku, nikoli finanční či státní sektor. Miliony společností ve skvělé kondici náhle v důsledku „uzávěr“ čelily problémům spojeným s nedostatkem likvidity. Celoevropský záruční fond podporuje investice do reálné ekonomiky a už nyní tak pomáhá zajistit ochranu zdravých společností (a tamních pracovních míst) a také předejít tomu, že se jejich problémy přesunou do bankovního sektoru, a tím i do veřejných rozpočtů.

Jakožto největší mnohostranný vydavatel dluhopisů a poskytovatel úvěrů s dlouhou dobou splatnosti na světě jsme u všech svých investic pečlivě sledovali dopady na řešení dlouhodobých problémů, které s koncem pandemie nikam nezmizí. A zaměřili jsme se na ně z globální perspektivy. Naše investice jsou udržitelné a ekologické. Pomáháme řešit dopady pandemie a zároveň pokládáme základní kameny pro boj proti změně klimatu v následující kritické dekádě. Ve snaze zajistit, aby řešení pandemie koronaviru bylo dosažitelné i pro rozvojové země, jsme navázali spolupráci s dalšími mnohostrannými organizacemi a investory. Pomoci by měl v tomto směru úvěr ve výši 400 milionů eur pro globální iniciativu na podporu rovného přístupu k vakcíně v rozvojových zemích známou pod názvem COVAX. Tento krok, kterým chceme dostát také své morální odpovědnosti, je rovněž klíčovým příspěvkem k dosažení cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

Také v oblasti rozvoje je nutné sladit zájem na vytváření pracovních míst a zajištění růstu se seriózním přístupem k investicím do ochrany klimatu. Ostatně kroky, které Evropská unie aktuálně činí v boji proti změně klimatu, samy o sobě globální oteplování nezastaví, neboť 90 % všech emisí vzniká mimo Unii. Bude-li například rostoucí poptávka po energii v Africe řešena stavbou uhelných a plynových elektráren, proletí naše investice do ochrany klimatu komínem, a to doslova.

Spravedlivé rozložení investic není jen otázkou severu a jihu. V posledních letech došlo i ke zpomalení procesu sblížení jednotlivých regionů Evropské unie, a to zejména pokud jde o města a venkov. Musíme předejít tomu, aby pandemie koronaviru tuto propast ještě více prohloubila. Stejně jako v případě onemocnění covid-19 a změny klimatu se naše investice do soudržnosti nezaměřují jen na okamžitý hospodářský prospěch, ale i na dlouhodobou udržitelnost. Projekt „spravedlivé transformace“, který podporuje regiony zasažené útlumem neekologických průmyslových odvětví, dává nepochybně smysl i z tržního hlediska. Vezměte si třeba výsledky Evropského fondu pro strategické investice (EFPI), jenž je finančním pilířem Investičního plánu pro Evropu a v roce 2020 úspěšně uzavřel své pět let trvající úsilí o podporu investic v hodnotě přesahující 500 miliard eur. EFPI je plně tržní mechanismus, a přesto se mezi pět největších příjemců úvěrů EIB podporovaných zárukou EFPI, měřeno podle HDP, zařadily Estonsko,

ÚVODNÍ SLOVO PREZIDENTA



„ Evropská investiční banka je nyní první mnohostrannou rozvojovou bankou, která neposkytne žádné finanční prostředky na cokoli, co by mělo nepříznivý vliv na klima. „

Řecko, Bulharsko, Portugalsko a Lotyšsko. Čtyři z deseti operací EIB uskutečňovaných prostřednictvím EFSI směřovaly do regionů soudržnosti. Kdykoli se těmto regionům naskytla díky naší podpoře příležitost, reagovaly nabídkou proveditelných projektů. Fond EFSI umožnil v celé Evropě realizovat investice, které by jinak patrně byly příliš rizikové. Ukazuje tím cestu, jak podpořit soukromé investice relativně nízkými veřejnými výdaji. To je velmi důležité pro zajištění spravedlivé transformace. Jde ale také o cenné zkušenosti, které můžeme dále přenést prostřednictvím tzv. facility na podporu oživení a odolnosti, tedy stimulačního programu, kterým Evropská unie pomáhá v boji proti dopadům onemocnění covid-19.

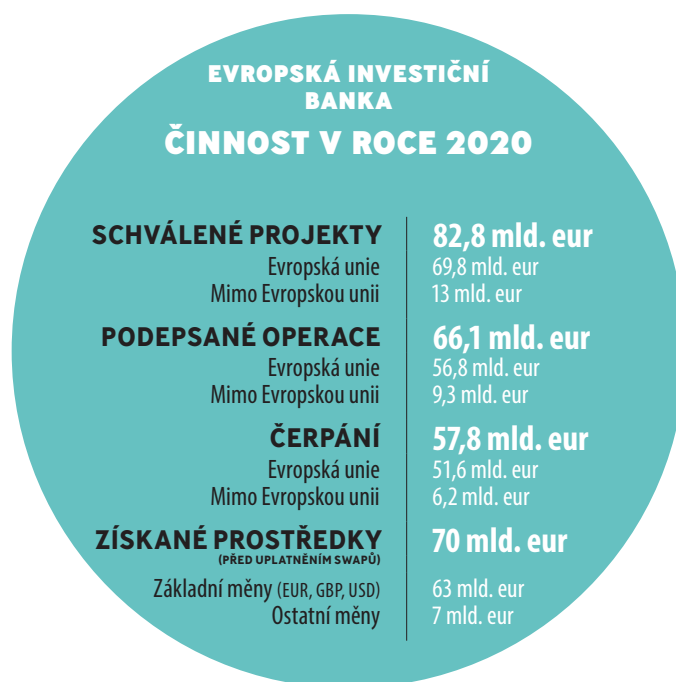
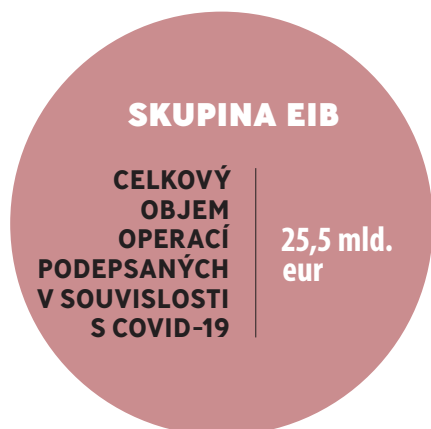
Ani v roce 2020 jsme nikterak nepolevili v ostražitosti, pokud jde o výzvy následující dekády, jež bude klíčová z hlediska ochrany klimatu. Klimatický plán naší banky, který v listopadu schválila správní rada EIB, přehledně popisuje veškeré komplikované parametry naší práce v oblasti ochrany klimatu pro období let 2021–2025. Tento přelomový dokument zdůrazňuje náš závazek sladit veškerou naši činnost s Pařížskou dohodou. Evropská investiční banka je nyní první mnohostrannou rozvojovou bankou, která neposkytne žádné finanční prostředky na cokoli, co by mělo nepříznivý vliv na klima. EIB je klimatickou bankou EU; největší část této zprávy je proto věnována naší práci v boji proti globálnímu oteplování.

Klíčem k naplnění našich ambicí v oblasti ochrany klimatu jsou inovace. Stávající obchodní modely nám totiž neumožní dosáhnout natolik masivního snížení emisí, aby bylo možné splnit cíle Pařížské dohody. Musíme mnohonásobně rozšířit využití možností, které skýtají stávající obnovitelné zdroje energie a technologie energetické účinnosti, a zároveň pracovat na rozvoji nových klimatických technologií. Jakýkoli ekonomický pokles má neblahý vliv na investice do nových technologií, neboť ty jsou pak vnímány jako riskantní a zbytečné. Případný propad v inovacích by však nemohl přijít v horší dobu. Evropa i celý svět potřebují více než kdykoli dříve to, co jim mohou technologie nabídnout: narušení stávajících obchodních modelů a rychlý, exponenciální růst.

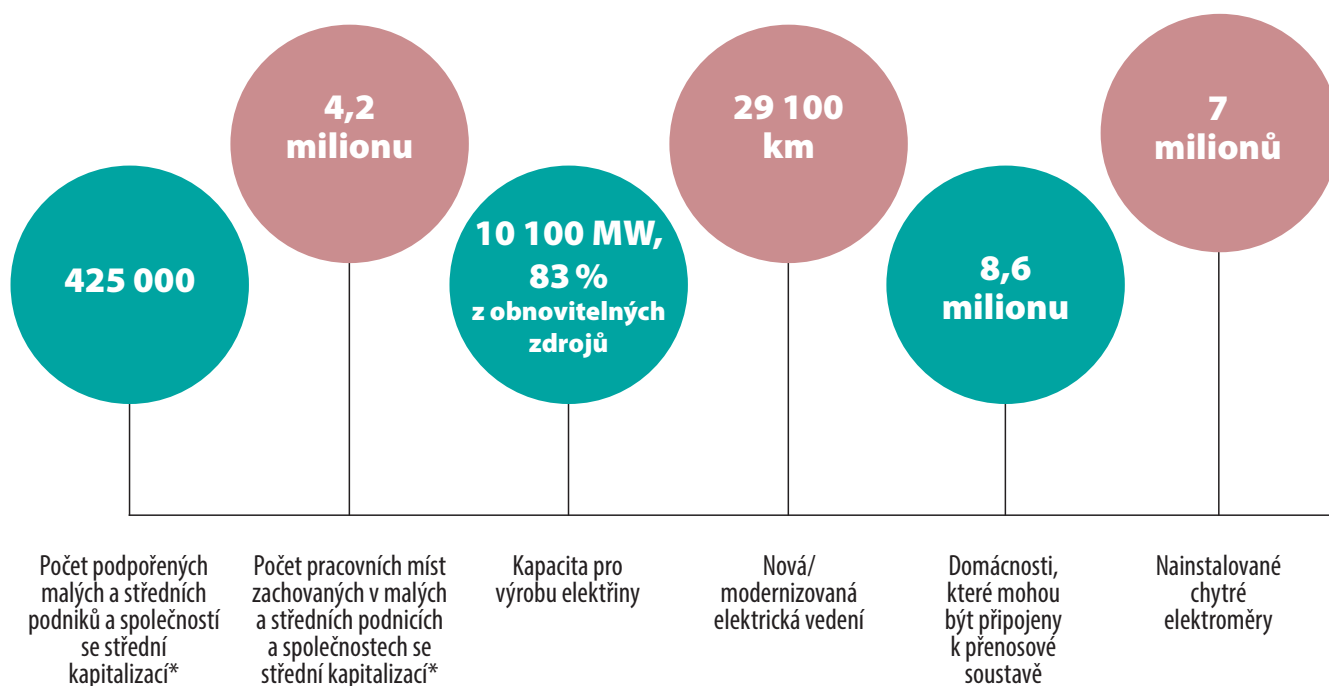
My v EIB přispíváme svou prací k tomu, aby se svět neodvrátil od investic do inovací. Tím, že poskytujeme dlouhodobé financování a snižujeme investiční riziko, podporujeme předvídatelnější tržní prostředí pro nové udržitelné technologie. Svůj úspěch neměříme výši poskytnutých úvěrů. Namísto toho sledujeme, jaký mají dopad, jak přispívají k potřebným strukturálním změnám evropského hospodářství a jak napomáhají pokrokům v prosperitě a bezpečnosti obyčejných lidí po celém světě. Evropská investiční banka je důkazem, že Evropa plní sliby.

Werner Hoyer

KLÍČOVÉ VÝSLEDKY ZA ROK 2020

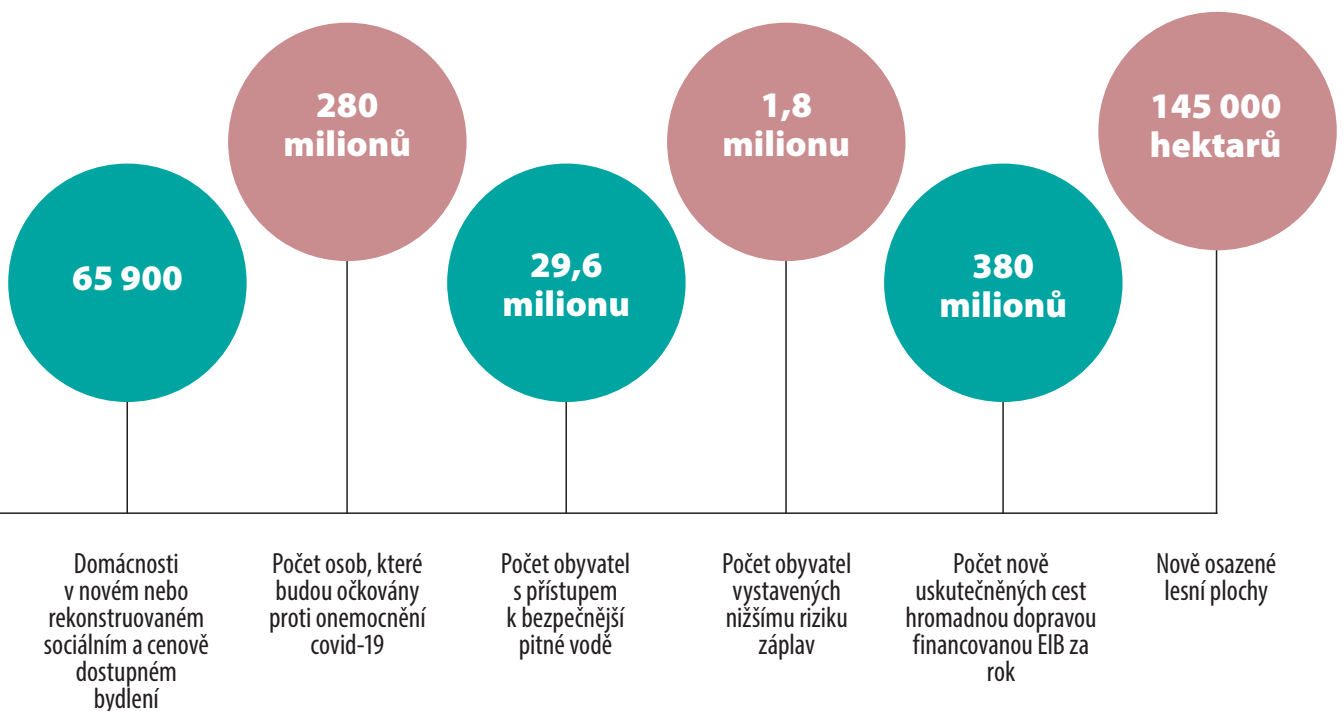


Vliv EIB



*Počet pracovních míst zachovaných v malých a středních podnicích (SME) odpovídá počtu zaměstnanců v SME / společnostech se střední kapitalizací, pro něž byly v roce 2020 vyčleněny finanční prostředky z EIB, a počtu zaměstnanců SME, pro něž byly vyčleněny finanční prostředky z EIF v období od října 2019 do září 2020.

Evropský investiční fond (EIF), který je součástí skupiny EIB, se specializuje na rizikové financování na pomoc mikropodnikům a malým a středním podnikům a stimuluje růst a inovace po celé Evropě. Poskytuje financování a odborné poradenství pro kvalitní a udržitelné investiční a záruční operace. Akcionáři EIF jsou EIB, Evropská komise, veřejné a soukromé banky a také finanční instituce.



Údaje představují očekávané výsledky nové financovaných operací podepsaných poprvé v roce 2020, a to na základě aktuálně dostupných dat. Veškeré údaje jsou neověřené auditorem a předběžné.

SKUPINA EIB VE VAŠÍ ZEMI

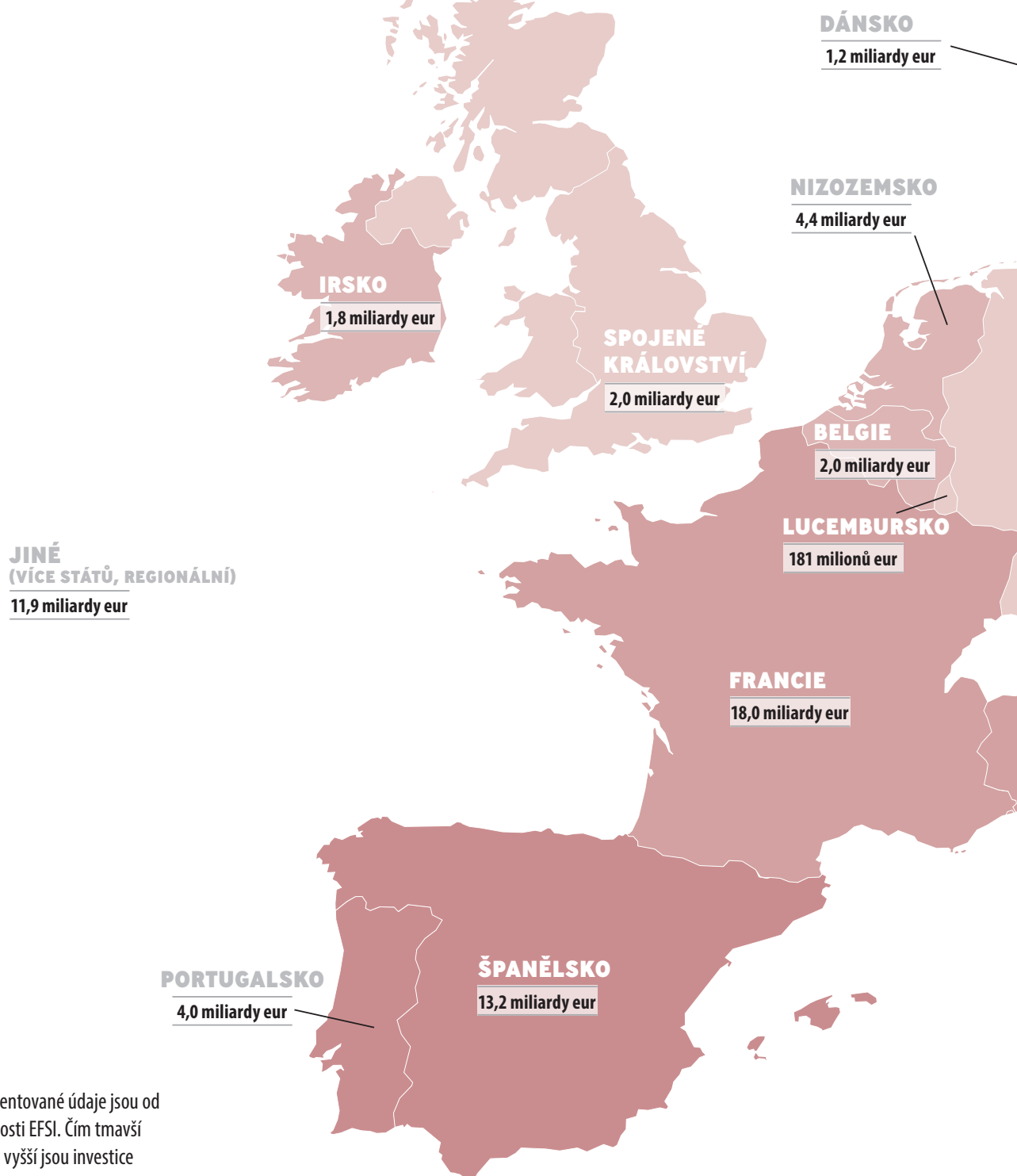


Tmavší odstíny představují vyšší investice ve smyslu procenta HDP



EFSI VE VAŠÍ ZEMI

DO 31. PROSINCE 2020



Všechny prezentované údaje jsou od zahájení činnosti EFSI. Čím tmavší je odstín, tím vyšší jsou investice spojené s EFSI ve srovnání s HDP (schválené operace).



Evropský fond pro strategické investice (EFSI) je společnou iniciativou skupiny EIB a Evropské komise, jež má napomoci překlenout investiční mezeru v Evropské unii. Se zárukou z unijního rozpočtu je cílem EFSI uvolnit do roku 2020 další investice ve výši nejméně 500 miliard eur. Tohoto cíle bylo dosaženo loni v létě. Ke dni 31. prosince 2020 činila tato částka zatím 547 miliard eur.

EIB VE VAŠEM SVĚTĚ

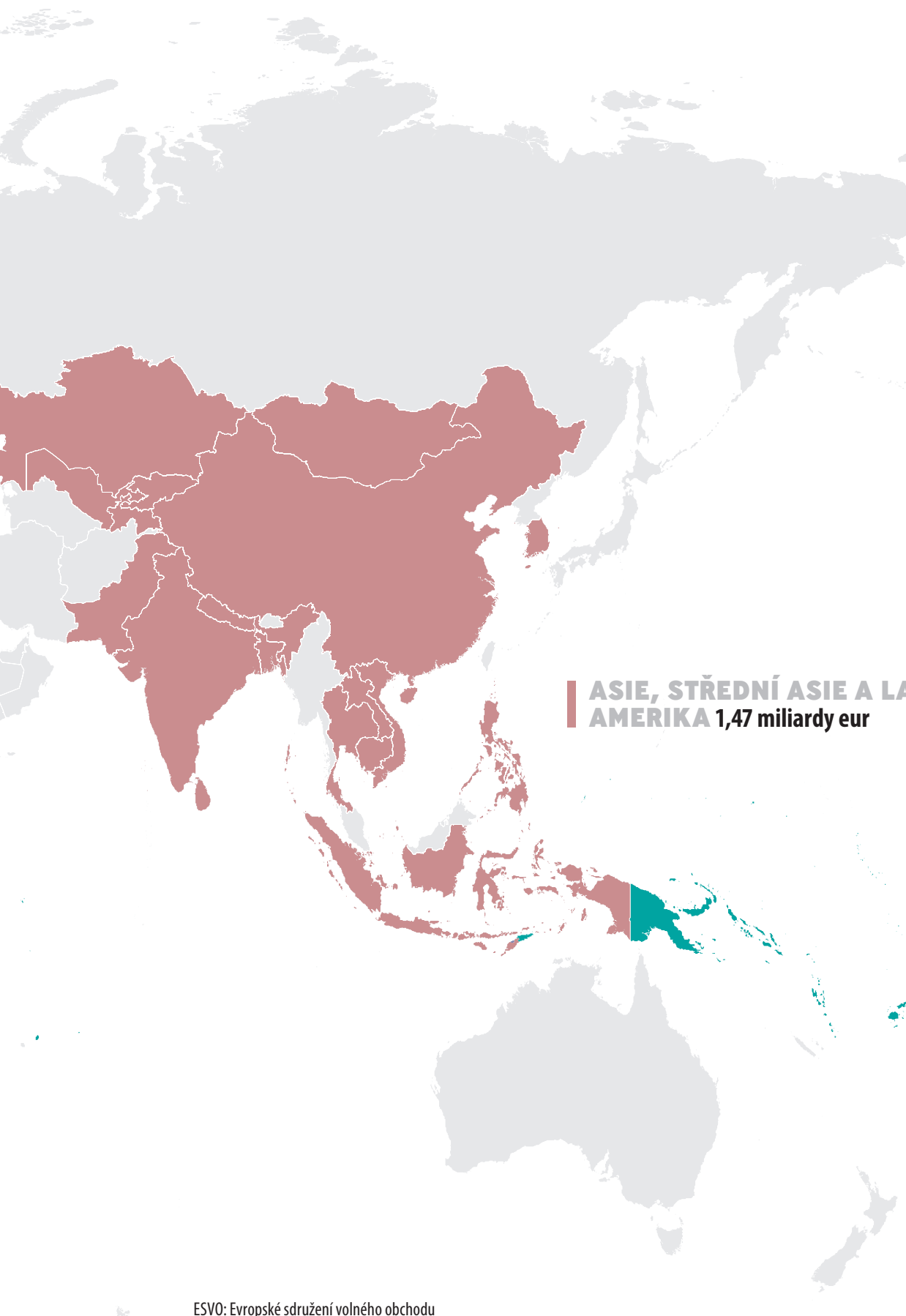
**PŘISTUPUJÍCÍ ZEMĚ
A ESVO 1,26 miliardy eur**

**VÝCHODNÍ
SOUSEDĚ
1,34 miliardy eur**

**SPOJENÉ
KRÁLOVSTVÍ
387 milionů eur**

**JIŽNÍ
SOUSEDĚ
3,51 miliardy eur**

**AKT, ZZÚ
A JIHOAFRICKÁ
REPUBLIKA 2,26 miliardy eur**



ASIE, STŘEDNÍ ASIE A LATINSKÁ AMERIKA 1,47 miliardy eur

ESVO: Evropské sdružení volného obchodu
AKT: Afrika, Karibik a Tichomoří
ZZÚ: Zámořské země a území

Evropská investiční banka neschvaluje, nepřijímá ani nehodnotí právní status jakéhokoli území, hranic, barevného vyobrazení, hodnot či informací uvedených na této mapě.
Poté, co EU v roce 2011 uvalila sankce na Sýrii, pozastavila EIB v této zemi veškerou úvěrovou a poradenskou činnost. EIB však patří do hlavní skupiny dárců, která sleduje tamní situaci pod společným vedením EU a OSN.

EIB ZVYŠUJE SVÉ ÚSILÍ KE ZVLÁDNUTÍ PANDEMIE

K současné pandemii je třeba přistupovat ze všech možných úhlů. Je naprosto nezbytné, abychom jednotlivým zemím poskytli prostředky a vybavení k léčbě infikovaných pacientů a zároveň umožnili přesné a rychlé vyhledávání nakažených. Dlouhodobě nejlepší ochranou je sice vakcína, nadále však přetrvává i naléhavá a zatím nevyřešená poptávka po možnostech léčby a zlepšení situace v nemocnicích nejhůře postižených států.

Felicitas Riedl, vedoucí divize pro vědy o živé přírodě, ředitelství pro projekty

EIB je se svým portfoliem přímých kapitálových investic v oblasti věd o živé přírodě, které dosahuje objemu 1,5 miliardy eur a podporuje více než 60 vysoce inovativních evropských společností působících v oblasti biotechnologií a medicínských technologií, největším evropským hráčem na tomto poli. V okamžiku, kdy pandemie definitivně překročila hranice Evropy a začala se zde postupně uzavírat ekonomika, jsme v rámci naší stávající sítě, v níž se objevila řada projektů spojených s onemocněním covid-19, urychleně navázali kontakty nejen s předními institucemi, jakými jsou Světová zdravotnická organizace, nadace Billa a Melindy Gatesových a charitativní organizace Wellcome Trust, ale také s novými iniciativami, jež působí v oblasti vývoje vakcín, léčby či diagnostických nástrojů. Můžeme být hrdí na to, že naše podpora pomohla třeba společnosti BioNTech, která přišla jako první na světě s vakcínou proti onemocnění covid-19, či firmě CureVac, jež má už v tomto ohledu také slibné výsledky, jakož i dalším společnostem působícím v této oblasti ve Francii, Německu a Polsku.

Yu Zhang, vedoucí oddělení pro vědy o živé přírodě a biotechnologie, ředitelství pro operace

Onemocnění covid-19 testuje odolnost jednotlivých zemí, regionů, měst i komunit. Nesmíme proto slevit z důrazu na zachování soudržnosti, neboť jen tak se můžeme vyhnout prohlubování nerovností. Rychle jsme sestavili plán podpory, který by měl pomoci vyřešit nejpálčivější problémy spojené s financováním regionů a obcí. Jsme si vědomi klíčové úlohy, již města a regiony sehrávají při zmírňování dopadů pandemie. Učinili jsme proto výjimečné kroky umožňující rychlejší schvalování a čerpání nových úvěrů a také flexibilnější využívání či navyšování úvěrů stávajících. Mobilizovali jsme poradní týmy na pomoc státům a regionům při plánování a optimalizaci výdajů souvisejících s koronavirovou krizí.

Leonard Reinard, vedoucí divize pro regionální rozvoj, ředitelství pro projekty

Onemocnění covid-19 bylo pro celou řadu rychle rostoucích evropských společností v našem portfoliu klíčovou zkouškou odolnosti, neboť aktuální krize se přímo dotkla jejich modelu podnikání nebo jim ztížila přístup k externímu financování. Bezodkladně jsme proto museli přehodnotit na vyšší rychlost. Naše strategie byla jednoduchá a účinná zároveň: nejdříve zajistit okamžitou a podstatnou podporu společnostem, které působí v oblasti věd o živé přírodě a biotechnologiích a podílejí se na aktuálnímu boji proti koronaviru, a následně podpořit inovace, jež zvýší odolnost ekonomik jednotlivých členských států. Již v první polovině roku se nám podařilo ztrojnásobit naše přímé financování společností ve zmíněném odvětví ve formě tzv. rozvojových úvěrů. Podpořili jsme společnosti, které využívají digitální inovace pro trasování kontaktů, mobilní platby a digitalizaci svého podnikání. Jsme velice rádi, že se nám podařilo zajistit pomoc ze strany členských států EU, a dále tak navýšit naše investice do inovativních společností v oblastech umělé inteligence, průmyslu 4.0, biotechnologiích, věd o živé přírodě a energetické účinnosti.

Hristo Stoykov, vedoucí divize pro financování růstu a rozvojové úvěry, ředitelství pro operace

Jsme hrdí na to, že jsme podpořili společnost BioNTech, jež nakonec přišla na trh s první vakcínou proti onemocnění covid-19. Poděkovat musíme v tomto ohledu našim zdravotnickým expertům, kteří v době krize trávili dny i noci hledáním nejvhodnějšího kandidáta mezi celou řadou společností vyvíjejících očkovací látku proti koronaviru. Podporujeme ale také vývoj řady dalších vakcín a variant léčby, které mají velmi slibné výsledky.

Christopher Hurst, generální ředitel, ředitelství pro projekty

Krize spojená s onemocněním covid-19 má závažné dopady na hospodářství Evropské unie i jiných států, ve kterých EIB působí. Banka dokázala v tomto ohledu rychle reagovat a pomoci svým partnerům s řešením nedostatku likvidity. Jak se krize dále vyvíjí, není už likvidita jediným problémem, který před námi stojí. Dochází ke strukturálním změnám, které budou vyžadovat podstatnou změnu našeho uvažování – základními pojmy se stanou přívlastky „chytrý“, „ekologický“ či „udržitelný“. K tomu, abychom se dokázali přizpůsobit nové realitě, budeme potřebovat investice. Význam podpory pro financování investic, restrukturalizaci a transformaci tak převáží nad problémy s likviditou.

Debora Revoltella, ředitelka, oddělení pro hospodářské věci, generální sekretariát

Odborníci sice dosud nejsou zajedno v tom, jak velké škody nakonec pandemie způsobí, jedna věc je ale jistá už teď: obnova se ponese v duchu ekologie. Právě k tomuto cíli směřuje veškeré naše úsilí v oblasti čistších technologií a dopravy, dekarbonizace těžkého průmyslu a energetické účinnosti. Chceme nalézt taková finanční řešení, která podpoří investice na ochranu klimatu a zároveň překonají hlavní překážky stojící těmto investicím v cestě. Díky našim „tematicky zaměřeným“ finančním produktům fungujeme jako katalyzátor ekologicky laděné změny, kterou Evropská unie tolik potřebuje, protože inovativní vlnkové projekty mohou nastavit vyšší laťku pro celé odvětví.

Gilles Badot, vedoucí divize financování infrastruktury a ochrany klimatu, ředitelství pro operace

RYCHLÁ REAKCE

Díky celoevropskému záručnímu fondu máme nástroj, jak podpořit malé podniky, které zasáhla krize spojená s šířením nemoci covid-19, a to v době, kdy jiný záruční fond shodou okolností zavrhuje svou úspěšnou pouť při mobilizaci investic v objemu přesahujícím 500 miliard eur

Pandemie koronaviru bude časem minulostí, ale i nadále si v organismu ponese stopy viru, který se nám podařilo porazit. A totéž platí i pro naši ekonomiku. Stejně jako nyní ukazujeme solidaritu a chráníme se navzájem rozestupy a izolací od ostatních, je i nejlepší cestou zpět k prosperitě rozsáhlá koordinovaná akce se zapojením mnoha zemí EU.

Nejdůležitějším krokem skupiny Evropské investiční banky v reakci na aktuální pandemii bylo vytvoření celoevropského záručního fondu, jehož cílem je využít do konce roku 2021 záruky ve výši až 25 miliard eur, které poskytly zúčastněné členské státy, jako impuls pro financování projektů v těchto zemích. Většina z této částky bude směřovat na podporu malých a středních podniků, ale část pomůže i o něco větším společnostem a zdravotnickým subjektům. Financování bude mít formu úvěrů, ale také rizikového či růstového kapitálu.

Zřízení a provoz tohoto záručního fondu je obřím úkolem. Skupina EIB je však přesvědčena, že v této výzvě dokáže obstát. Můžeme se přitom opřít o to, jaký měla úspěch naše předchozí reakce na krizi ve formě Evropského fondu pro strategické investice (EFSI). Jednalo se o pětiletý program záruk, který probíhal do konce roku 2020 a daleko překročil svůj původní cíl zajistit podporu ve výši 500 miliard eur. „Naší ambicí je posunout evropské hospodářství ještě o něco dále,“ říká Wilhelm Molterer, výkonný ředitel EFSI. „Chcete-li svou činností změnit svět, musíte vytvořit dostatečně rozsáhlý program a neváhat s jeho realizací.“

A to celoevropský záruční fond rozhodně dělá, dokonce několikanásobně rychleji. „Za běžných okolností by nám trvalo minimálně dva roky, než bychom připravili mandát tohoto rozsahu. Nyní se nám to podařilo už za šest měsíců,“ říká Ioanna-Victoria Kyritsi, která v Evropské investiční bance řídí realizaci projektu celoevropského záručního fondu. „Jde o neuvěřitelně ambiciózní projekt, který je pro naši banku novinkou. Jedná se o krizový nástroj. Opravdu chceme, aby měl zásadní přínos pro dotčené subjekty v jednotlivých členských státech.“

Jak tedy celoevropský záruční fond funguje? Trochu se jeho fungování podobá tomu, jak fungoval Evropský fond pro strategické investice, kde díky zárukám z unijního rozpočtu získala EIB možnost investovat do společností, které by jinak byly patrně příliš rizikové. V případě celoevropského záručního fondu je riziko, které EIB nese, ještě větší. V rámci EFSI nabízela skupina EIB bezprecedentní podporu malým podnikům, přičemž rizika spojená s novým financováním sdílela se svými lokálními partnery po celé Evropě. Se stejnými partnery spolupracuje skupina EIB i v rámci celoevropského záručního fondu, neboť jejich prostřednictvím může oslovit konečné příjemce. Díky zárukám zúčastněných členských států je pak schopna převzít i svůj podíl na rizicích spojených s novými úvěry, které jim nabízí. Fond vyrovnává rozdíly mezi evropskými státy, které jsou schopny zavést svou vlastní kvalitní síť podpory pro ohrožené podniky, a těmi, jejichž možnosti jsou v tomto smyslu omezené.

CESTY K ŘEŠENÍ KORONAVIROVÉ KRIZE

„ Jde o to, podpořit co nejvíce malých a středních podniků ve všech odvětvích. „

Stejně jako EFSI využívá i celoevropský záruční fond veřejnou záruku k mobilizaci mnohem většího objemu financování, než jakého by bylo možno dosáhnout jen z veřejných zdrojů. Oproti EFSI však byla tato koncepce uzpůsobena pro naléhavé řešení krizové situace. „Celoevropský záruční fond poskytuje likviditu v době krize,“ říká Marcus Schluechter, poradce výkonného ředitele EFSI. „Umožňuje tak v zásadě životaschopným subjektům, kterých se nepříznivě dotkly dopady zdravotní krize, plnit jejich závazky a přežít aktuální zmatky. Poté, co se situace stabilizuje, se pak mohou vrátit tam, kde byly před krizí.“

Reakce na mimořádnou situaci

Během jarní vlny pandemie zůstaly dveře malých podniků po celé Evropě zavřené v důsledku uzávěr ekonomiky – tzv. lockdownů. Hlavním cílem celoevropského záručního fondu je pomoci právě těmto podnikům – nejméně 65 % investic z tohoto fondu směřuje na podporu malých a středních podniků (SME). Skupina EIB zahájila rovněž celou řadu mimořádných programů:

- 10 miliard eur dalšího provozního kapitálu ve formě úvěrových rámců pro banky
- 10 miliard eur úvěrů pro malé a střední podniky ve formě programů nákupu cenných papírů zajištěných aktiv
- 8 miliard eur bezprostředně využitelného financování formou záručních programů
- 6,7 miliard eur na financování projektů souvisejících s onemocněním covid-19 mimo Evropskou unii
- 6 miliard eur na financování investic do zdravotnické infrastruktury a vývoje vakcín a léčiv

Všechny členské státy EU byly vyzvány, aby přispěly do celoevropského záručního fondu na základě svého podílu na kapitálu EIB. Celková výše záruk činí téměř 25 miliard eur. „Cílem je podpořit co nejvíce malých a středních podniků ve všech odvětvích,“ říká Piotr Stolowski, který řídí realizaci projektu celoevropského záručního fondu v rámci EIF.

Odkaz EFSI

Celoevropský záruční fond je jedním z mnoha programů vytvořených v reakci na onemocnění covid-19, kdy Evropská komise spojila síly s členskými státy EU a dalšími evropskými orgány při přípravě rychlé a masivní pomoci pro podniky otřesené pandemií. V té době už fungoval EFSI a v jeho rámci bylo možné okamžitě zajistit stovky milionů eur na financování projektů boje proti pandemii, včetně 100 milionů eur pro německou společnost BioNTech a její program vývoje vakcín proti onemocnění covid-19.

Tento fond, který měl původně pomoci zvrátit trend propadu investic po finanční krizi předchozí dekády, se postupně vyvinul v pružný nástroj pro řešení neočekávaných mimořádných situací, jakou je pandemie onemocnění covid-19 nebo širší krize spojená se změnou klimatu. Za svůj úspěch přitom vděčí tržnímu přístupu – místo aby jednoduše přiděloval veřejné peníze různým grantům, oslovuje fond soukromé investory s nabídkou účasti na jednotlivých projektech společně s EIB. Tím se několikanásobně zvyšuje dopad původní veřejné záruky.

EFSI překročil cíl, jímž bylo zajistit podporu investicím ve výši 500 miliard eur, s půlročním předstihem, a to i přesto, že se mezitím přeorientoval na řešení dopadů pandemie koronaviru na evropskou ekonomiku. „Byli jsme schopni rychle poskytnout společnostem dotčeným pandemií potřebnou likviditu a zároveň zajistit financování společností, které se zabývají vývojem léčby a vakcín,“ říká zástupkyně výkonného ředitele EFSI Iliyana Tsanova. „Klíčem k úspěchu je flexibilita.“

LÉČBA, TESTOVÁNÍ, OČKOVÁNÍ

Klíčové investice podporují celou škálu biotechnologií a lékařských projektů zaměřených na očkování, možnosti léčby a diagnostiku onemocnění covid-19

Covid-19 je záložná nemoc. Přenáší se mezi lidmi, kteří přitom nemusí vykazovat žádné symptomy. Vydává se za běžné nachlazení či alergie. Budeme-li schopni ji kvalitním testováním odhalit, zastavit její šíření pomocí nových vakcín a uzdravit nemocné inovativní léčbou, pandemie skončí.

Evropská investiční banka podporuje desítky společností, které pracují ve dne i v noci na ukončení této krize. Do čela tohoto pomyslného závodu, jehož cílem je nalézt řešení jedné z největších hrozeb pro lidstvo, se ve spolupráci s americkým farmaceutickým gigantom Pfizer propracovala společnost BioNTech, sídlící v německé Mohuči. V červnu 2020 podepsala EIB s touto společností smlouvu v hodnotě 100 milionů eur. Tato investice i další formy pomoci popisované v této zprávě využívají podporu takových programů, jako jsou InnovFin či Evropský fond pro strategické investice, které se zaměřují na inovativní a vysoce rizikové projekty.

„K boji proti covidu můžeme nejlépe přispět tím, že pomůžeme společnostem, které vyvíjejí nové vakcíny, možnosti léčby či diagnostická řešení,“ říká investiční pracovník Evropské investiční banky Gergely Krajcsi, který pracoval na úvěru pro BioNTech i dalších podobných transakcích. „Udělalí jsme vše, co bylo v našich silách, abychom společnosti BioNTech pomohli, protože – budme realisté – covid sám nezmizí.“

Vytrasovat, zastavit, poskytnout péči

Na začátku krize se pracovníci Evropské investiční banky rozhodli pracovat na řešení dvou problémů najednou – krizi v oblasti zdravotnictví a ekonomickém propadu. Svou podporu pro společnosti v oblasti biotechnologií a medicíny zaměřila banka třemi hlavními směry: vývoj vakcíny, možnosti léčby a diagnostika. Cílem bylo trasovat nakažené, zastavit šíření nemoci a poskytnout péči těm, kteří onemocní.

V dubnu schválila banka nové financování ve výši 5 miliard eur na podporu urychlených opatření v takových oblastech, jako jsou zdravotní péče či lékařské inovace pro boj proti onemocnění covid-19. Od té doby schválila EIB financování v objemu přibližně 1,2 miliardy eur pro více než 40 společností a projektů v oblasti biotechnologií a medicíny. Evropská investiční banka podporuje rovněž globální programy distribuce vakcín proti onemocnění covid-19, a to zejména v rozvojovém světě. Schválila například částku 400 milionů eur pro globální iniciativu COVAX, jejímž cílem je s podporou stovek států, soukromých investorů i filantropických organizací pomoci zajistit rovný přístup k vakcíně.

Hledání společností, které se pustí do boje proti koronaviru

Hned na začátku krize se banka zaměřila podrobně na své stávající úvěrové portfolio, ale zároveň hledala i nové společnosti, jež by mohly stát o pomoc. Nalezla hned dvě takové společnosti – BioNTech a CureVac. EIB byla první finanční institucí, která podpořila výzkum koronaviru prováděný společností

CESTY K ŘEŠENÍ KORONAVIROVÉ KRIZE

„**Snahou EIB je urychlit vývoj několika slibných kandidátů a dostat je do fáze hromadné výroby a globálních dodávek.**“

BioNTech. Mezitím společnost CureVac, která se specializuje na léčbu vzácných chorob, podepsala v červenci s bankou smlouvu o úvěru ve výši 75 milionů eur, který směřoval na rozšíření jejich výrobních kapacit v Tübingenu v jihozápadní části Německa.

Vakcíny společností CureVac a BioNTech jsou založeny na technologiích, které nebyly dosud nikdy použity pro komerční očkování. Do budoucna to přitom může znamenat naprostou revoluci ve vakcinaci. Technika, kterou tyto vakcíny využívají, spočívá ve vložení neinfekčního genetického materiálu, který se označuje jako „messenger RNA“ (informační RNA), do svalových buněk. Po vstupu do těchto buněk dá vakcína instrukci k tvorbě proteinu, který připomíná „spike“ proteinu nového typu koronaviru. Ten dá následně podnět imunitnímu systému k tvorbě protilátek a aktivaci T-lymfocytů, které bojují proti viru v okamžiku, kdy je mu očkovaná osoba vystavena.

„Vakcíny na bázi RNA jsou všestranné a lze je rychle přizpůsobit mutacím viru,“ říká expertka EIB na vědy o živé přírodě Anna Lynch. „Vakcíny společností CureVac a BioNTech lze případně v řádu týdnů modifikovat tak, aby byly účinné i vůči zmutovanému viru.“

Klíčový význam rozvojových úvěrů

Soukromí investoři se často bojí investovat do vývoje vakcín, protože je těžké předvídat jejich úspěšnost. Podpora společností BioNTech a CureVac ze strany EIB dokládá, jak důležitý může být tzv. rozvojový úvěr (*venture debt*), který veřejná banka poskytne na podporu inovací v oblasti infekčních chorob,“ říká Cristina Niculescu, která rovněž působí v Evropské investiční bance jako odbornice na vědy o živé přírodě. Ebola, SARS a nyní covid-19 jsou varováním, abychom nepodceňovali naši připravenost na pandemii a investice do této oblasti. **S rostoucí podporou soukromého a veřejného sektoru už nějakého stupně vývoje dosáhlo přes 200 vakcín po celém světě. Očekává se, že některé z nich by mohly být schváleny již do konce roku.** „Snahou EIB je urychlit vývoj několika slibných kandidátů a dostat je do fáze hromadné výroby a globálních dodávek,“ říká Niculescu. „Prozatím tu ale máme spoustu lidí, kterým je opravdu zle. Potřebujeme proto také najít možnosti léčby pro hospitalizované pacienty, a předejít tak u nich závažnému průběhu onemocnění covid-19.“

Hlavní lékařka společnosti BioNTech Özlem Türeci tvrdí, že díky rychlému úspěchu jejich vakcíny už máme naději. „Nemyslím si, že by pandemie byla za námi,“ dodává, „ale možná jsme přispěli k začátku jejího konce“.

Léčbu budeme potřebovat vždy

Úvěry EIB pomáhají klíčovým společnostem, jež vyvíjejí možné léčby tohoto onemocnění: společnostem Atriva, Immunic, AB Science a Pluristem. Produkty těchto společností mají zajistit léčbu nakažených koronavirem, zvláště pokud je už nutná jejich hospitalizace.

Nejnadějnější je v tuto chvíli lék od společnosti Atriva, který nese název ATR-002. Funguje tak, že snižuje nálož RNA virů, jako jsou viry covid-19 nebo chřipky, a brání tak šíření závažných respiračních infekcí. Tento lék podávaný ve formě tablet již prokázal slibné výsledky v předklinických studiích. Má přitom potenciál zajistit tolik potřebnou pomoc pro pacienty se symptomy nákazy koronavirem, u nichž je již nezbytná hospitalizace. Léčba společnosti Atriva se zaměřuje na dva aspekty koronaviru: zastavuje jeho replikaci a potlačuje nadměrnou reakci imunitního systému. „Jsme přesvědčeni, že takovýto dvojitý přístup by mohl být mimořádně účinný,“ říká Olaf Althaus, finanční ředitel společnosti, která v říjnu podepsala smlouvu o úvěru ve výši 24 milionů eur. „Ohledně potenciálu léku ATR-002 v boji s aktuální pandemií jsme velmi optimističtí.“ **Cílem společnosti Atriva je vyvinout širokospektrální antivirové léčivo, které bude účinkovat i proti novým mutacím covid-19 či případně novým virům RNA, jež by mohly způsobovat epidemie v budoucnu.**

Taktéž během měsíce října získala úvěr od EIB i společnost Immunica, jež využije částku 24,5 milionu eur k vývoji obdobného léčiva pod názvem IMU-838. Tento lék, také v podobě tablet, přináší široké spektrum antivirových účinků. IMU-838 je nyní ve druhé fázi zkoušek na pacientech s onemocněním covid-19, kteří byli hospitalizováni se středně těžkým průběhem nemoci. Léčivo je testováno také pro využití u chronických zánětlivých a autoimunitních onemocnění, jako je například roztroušená skleróza. „Už v únoru, kdy se pandemie rozšířila do celého světa, jsme měli pocit, že by náš lék mohl na onemocnění covid-19 zafungovat,“ říká hlavní vědecká pracovnice společnosti Immunic Hella Kohlhof.

Lék IMU-838 společnosti Immunic snižuje závažnost průběhu podobných infekčních onemocnění, jako je covid-19, hned v několika směrech. Zabraňuje replikaci viru, následně posiluje přirozenou imunitu a konečně pomáhá imunitnímu systému předejít nadměrné reakci na závažnou infekci. Funguje jako učitel, který vede buňky v lidském těle. **„Když se buňky v našem těle infikují virem a ten se chce replikovat, přátelské buňky v našem organismu mu hned řeknou: ‚Žádný problém, spustíme nový mechanismus, který ti pomůže,‘“ vysvětluje Hella Kohlhof. „Virus pak zneužívá ochoty těchto buněk. IMU-838 je schopen výše popsaný mechanismus zablokovat tím, že potlačí enzym podporující stavbu potřebných stavebních bloků.“**

V listopadu podepsala francouzská společnost AB Science smlouvu o úvěru ve výši 15 milionů eur, který jí pomůže pokročit v klinickém vývoji léčivého přípravku masitinib. Tento lék by mohl pomoci lidem, kteří se nacházejí v kritické fázi onemocnění koronavirem, včetně tzv. cytokinové bouře, kdy imunitní systém na infekci přehnaně reaguje. „Výzkum společnosti AB Science by mohl pomoci léčit zánětlivá onemocnění, neurodegenerativní choroby, infekční nemoci i rakovinu,“ říká specialista EIB na vědy o živé přírodě a biotechnologie Yu Zhang. „Svou podporu pro tuto společnost můžeme v budoucnu dále rozšířit.“

Společnosti vyvíjející možnosti léčby věří, že by jejich výzkum mohl přispět k řešení celé řady nemocí. Tvrdí, že léčba, kterou vyvíjejí, bude ještě velmi dlouho zapotřebí, a to i v případě úspěchu vakcín. „Zaprvé, ne každý se bude chtít očkovat,“ říká Olaf Althaus ze společnosti Atriva. **„A zadruhé, vždy tu budou případy, kdy vakcína nezafunguje nebo ji nebude možné použít. Sanitky jsou potřeba i po vynalezení airbagu.“**

“ Nejdůležitější je čas. Je to stejné, jako kdybychom byli ve válce. ”

Léčivé buňky placenty

Izraelsko-německá společnost Pluristem, která podepsala v dubnu s EIB dohodu o financování ve výši 50 milionů eur, zvolila jinou cestu. **K léčbě těžkých infekcí totiž používá buňky placenty, které jsou nejmocnějšími buňkami lidského těla.** Společnost Pluristem kultivuje buňky získávané z placenty v 3D bioreaktoru, který napodobuje prostředí lidského těla. Tyto nové buňky posléze v těle pacienta pomáhají regeneraci organismu. Léčba může pomoci lidem, kteří trpí komplikacemi spojenými s koronavirovým onemocněním – plicní hypertenzí, fibrózou plic či akutními potížemi ledvin a trávicího traktu.

Placenty se získávají po porodu zdravých donošených dětí od žen mladších 35 let, které se dobrovolně rozhodly pro císařský řez. „Tyto buňky pak lze využít pro dobro lidstva,“ říká vedoucí specialista banky v oblasti věd o živé přírodě Auvo Kaikkonen.

Jedním z mnoha ponaučení, jichž se nám dostalo během uzávěr ekonomiky v souvislosti s onemocněním covid-19, je význam sledování a trasování šíření nemoci. Nejnověji banka podpořila testování investic poskytnutou polské společnosti Scope Fluidics, která vyvinula rychlý systém detekce virových patogenů a bakterií. V září pro ni schválila EIB úvěr ve výši 10 milionů eur. Její plně automatizovaný systém, který vyvinula pod názvem PCR/One, je schopen do 15 minut identifikovat až 20 patogenů a bakterií odolných vůči léčivům. Díky přesnosti systému nemusí lékaři čekat celé dny na výsledky testů na koronavirus a lidé se také mohou nechat častěji testovat. „Hlavní výhodou našeho testu je jeho rychlost,“ říká generální ředitel společnosti Scope Fluidics Piotr Garstecki. „Nejdůležitější je čas. Je to stejné, jako kdybychom byli ve válce.“

Aktuálně používané rychlotesty na koronavirus jsou nechvalně známé svou nespolehlivostí, protože se zaměřují na protilátky. Problém je, že někteří lidé nemusí protilátky mít, ačkoli jsou nakaženi. To může vést k falešně negativním výsledkům. **Přesnost PCR testu společnosti Scope Fluidics je téměř 100 %.** „Po tomto typu testu je obrovská poptávka,“ říká úvěrová pracovnice EIB Anna Stodolkiewicz, která na projektu pracuje. „Tento PCR test je kompaktní a extrémně všestranný. Lze jej používat na letištích, nádražích, prostě kdekoliv.“

Testování bude nadále zásadní, ačkoli už máme vakcíny. Početné skupiny obyvatel nebudou v rámci první vlny vakcinace proočkovány, koronavirus se bude tedy patrně šířit i nadále. Společnost Scope Fluidics očekává, že by evropské regulační orgány mohly její systém schválit do konce roku. **„I masivní testování je ekonomicky výhodnější než uzávěra ekonomiky,“ domnívá se Garstecki.**

„DAR Z NEBES, PROSTĚ NÁDHERA“

Evropská investiční banka navázala partnerství s italskou podpůrnou bankou s cílem společně pomoci malým italským podnikům překonat koronavirovou krizi

G iuliano Annigliato jako dítě neustále přepínal mezi dvěma televizními programy, které se daly tehdy naladit, čistě z radosti, že to jde. Takže se asi dalo čekat, že ho jednou život zavede do lokální rozhlasové a televizní stanice v dělnické čtvrti Bagnoli na předměstí Neapole.

Nikdy ale také nezapomněl, jaké to bylo, když jeho otec zemřel na infarkt. Bylo mu tehdy 19 a cítil se, jako kdyby dostal ránu do žaludku, pociťoval nevýslovný smutek. V továrně, kde jeho otec pracoval, mu nabídli práci, ale on odmítl: „Ne, díky. Zvládnou to sám.“ Po deseti letech strávených v médiích svým slově skutečně dostal, když založil reklamní agentury A&C Network a Uno Outdoor.

Po tři dekády Annigliatovo podnikání vzkvétalo a jeho ambice rostly. Díky jeho inovativnímu nápadu se dařilo rekonstruovat historické památky v Neapoli i v jiných oblastech, aniž by to významněji zatížilo obecní pokladnu. Březnové pustošení Itálie koronavirem však zasáhlo i jeho podnikání – většina jeho klientů působila v oděvním průmyslu, tedy jedné z nejlépe zasažených oblastí ekonomiky.

Naděje přinesla Annigliatovi až **finanční pomoc ve výši 1,5 miliardy eur, již vyčlenila Evropská investiční banka pro malé italské podniky v rámci první, bezprostřední reakce na pandemii covid-19. Jednalo se o největší podporu banky pro jednotlivý stát za celou dobu pandemie.** Ve spolupráci s italskou podpůrnou bankou Cassa Depositi e Prestiti (CDP) se EIB zaručila za úvěr ve výši 2,3 milionu eur, který Annigliatovi obratem poskytla nejstarší banka na světě, Monte dei Paschi di Siena.

„Stojíme po boku malých italských společností a mikropodniků,“ říká úvěrová pracovnice Evropské investiční banky Claudia Barone, která se podílela na této rychlé pomoci již od začátku krize. Po dubnovém schválení správní radou Evropské investiční banky bylo jen do července vyplaceno malým podnikům více než 600 milionů eur.

Záchrana neapolské historie

Pokud se nacházíte v Neapoli a narazíte na obrovskou reklamní plachtu zakrývající fasádu některé z místních památek, je dobře možné, že za tímto kreativním nápadem stojí právě Giuliano Annigliato: „Příjmy z těchto reklam jdou na obnovu historických staveb.“ Různé obelisky, fontány a památníky přitahují pozornost společností a podniků, jako jsou Original Marines, Burger Italy, Liu Jo a Enrico Coveri. Tyto firmy tak získají ve městě dočasnou reklamní plochu a město nestojí obnova památek ani cent.

Díky bohaté historii Neapole je zde pořád co obnovovat. Nicméně v březnu a dubnu, kdy pandemie v Itálii kulminovala, neměl Annigliato prakticky žádné zakázky. **Na mzdy jeho 36 zaměstnanců by po**

“**Spojili jsme síly s CDP a pracujeme jako jeden tým, který pomáhá malým italským podnikům.**”

tak dlouhou dobu nestačily ani peníze, které si dal stranou pro mimořádné případy. Annigliato musel některé z nich poslat na nucenou dovolenou.

Na konci dubna, kdy se zdálo, že už není kudy dál, **získal Annigliato prostřednictvím CDP a Monte dei Paschi di Siena tolik potřebnou likviditu od Evropské investiční banky. S tímto finančním polštářem pak mohl snadno přijmout velkou online objednávku od ikonické francouzské značky Rossignol.** „Byl to dar z nebes, prostě nádhera,“ říká Annigliato vřelým, nadšeným hlasem, z něžž je ale zároveň patrná úleva člověka, co se ocitl těsně nad propastí.

Annigliato nyní vstupuje se svým podnikáním na internetový trh, kde hledá další kanály pro nabídku svých produktů. Pokud nás krize něco naučila, tak to, že bychom neměli propást žádnou příležitost. „Dnes je to virus, zítra to může být něco jiného. To je život. A my musíme přijímat to, co nám život přináší.“

Příliš malý a příliš rizikový? Žádný problém

Annigliato přirovnává pandemii k válce, kterou nemůžeme vyhrát bez energie, flexibility, rozumu a odhodlání. Bez těchto přísad by nikdy nevznikla ani spolupráce mezi Evropskou investiční bankou a Cassa Depositi e Prestiti. Obě instituce si jako dlouhodobí partneři navzájem perfektně rozumí, což přináší bezpečnost a komfort do jejich společné práce. **„Spojili jsme síly s CDP a pracujeme jako jeden tým, který pomáhá malým italským podnikům,“** říká Claudia Barone z EIB. „Stálo nás to spoustu práce, včetně zjednodušení některých zdlouhavých a těžkopádných procesů,“ dodává.

Výsledek je ale působivý. **EIB poskytuje za výhodných podmínek záruky pro program CDP s názvem „Obchodní platforma“.** CDP získané finanční prostředky dále půjčuje finančním zprostředkovatelům, jako je banka Monte dei Paschi di Siena, které následně poskytují podporu jednotlivým podnikatelům, jako je Giuliano Annigliato. Díky partnerství s CDP se může financování EIB dostat až k bankám, které by jinak zpravidla neměly možnost dosáhnout na takto výhodné podmínky, neboť jsou příliš malé nebo představují příliš vysoké riziko. Jelikož si CDP neoponechává žádný zisk, veškerý prospěch z příznivých úrokových sazeb EIB putuje k Annigliatovi a dalším malým podnikatelům.

Nyní se Annigliato těší na obnovu symbolu Neapole, středověkého hradu Maschio Angioino v samém centru města. Jeho věže zažily již období morových epidemií, které pustošily Neapol, a stojí zde dodnes. Díky spolupráci mezi CDP a EIB bude moci úspěšně pokračovat i Annigliatovo podnikání.

ZÁCHRANNÉ LANO PRO SEVER ŠPANĚLSKA

Katalánská banka má v úmyslu pomoci téměř 50 000 lidem udržet si pracovní místa, zaplatit účty a přežít ekonomický propad během pandemie koronaviru

Onemocnění covid-19 těžce zasáhlo mnoho odvětví ekonomiky; obzvláště náročným obdobím však právě procházejí společnosti závislé na cestovním ruchu. Pro mnoho z nich je záchranným lanem finanční pomoc, kterou umožňují záruky Evropské investiční banky. „Věříme, že v roce 2021 se už situace zlepší, ale v příštích několika letech budeme muset stále tvrdě pracovat a pečlivě si hlídat výdaje,“ říká Rafael Ruiz, finanční ředitel inženýrské firmy Barcelona Technical Centre, která sídlí ve městě Martorell severozápadně od Barcelony. Jeho společnost zaměstnává 148 lidí a zabývá se návrhy výrobků pro automobilový, letecký a železniční průmysl.

Ruizově společnosti se podařilo získat úvěr ve výši 950 000 eur od katalánské banky Institut Català de Finances, známé také jako ICF, která se soustředí na malé podniky a podnikatele. „Díky tomuto úvěru jsme byli schopni nadále vyplácet mzdy a plnit další závazky, a to i přes propad v objemu zakázek,“ říká Ruiz.

“ **Pomáháme jim uvést do praxe nové modely podnikání, které jim umožní obnovit činnost, a posílit tak hospodářství.** ”

ICF mohla tuto klíčovou finanční výpomoc společnosti Barcelona Technical Centre poskytnout díky úvěru ve výši 250 milionů eur, který získala od Evropské investiční banky. Tento úvěr pomůže v konečném důsledku až 48 000 lidem pohybujícím se v maloobchodu, cestovním ruchu, stravování, kultuře a mnoha dalších odvětvích poplatit účty a dát dohromady nové podnikatelské plány. EIB a ICF úzce spolupracují na podpoře tisíců malých podniků v regionu už od roku 2008.

„Stále vyhlížíme známky zotavení,“ říká Rafel Niubò, generální tajemník barcelonské společnosti Eurofitness, která spravuje a staví fitness centra a sportovní areály po celém Španělsku. Tato společnost prochází během pandemie těžkým obdobím a byla nucena uzavřít celou řadu svých sportovišť. Niubò už sice vidí několik světýlek na konci tunelu, ale momentálně se soustředí jen na to, aby udržel společnost v chodu. Firmě, která má celkem 327 zaměstnanců, se podařilo získat úvěr od ICF ve výši 1 milionu eur. Díky uvedené pomoci se nemusela uchýlit k mzdovým škrtkům či propouštění, ani omezit služby pro zákazníky.

Na tuto finanční podporu Evropské investiční banky by mohlo dosáhnout až 2 000 společností. S využitím úvěrů a investic EIB z jiných veřejných a soukromých zdrojů plánuje ICF poskytnout malým podnikům během krize až 1 miliardu eur.

CESTY K ŘEŠENÍ KORONAVIROVÉ KRIZE

“ **EIB nyní podporuje malé španělské podniky více než kdy dříve. Úzce spolupracujeme s našimi zprostředkovateli, abychom byli schopni oslovit co možná nejvíce společností.** ”

Nové modely podnikání jako reakce na krizi

Generální ředitel katalánské veřejné banky Josep-Ramon Sanromà podotýká, že jeho zaměstnanci intenzivně pracují na tom, aby mohli podnikatelům nabídnout nová finanční řešení. „V důsledku uzávěry krize těžce dopadá na katalánské podniky,“ vysvětluje. „Společnosti byly paralyzovány, propadly se tržby a podniky musely zareagovat na nová bezpečnostní opatření. Mnohé z nich, zejména drobní podnikatelé a malé společnosti, potřebují větší finanční podporu. Pomáháme jim uvést do praxe nové modely podnikání, které jim umožní obnovit činnost, a posílit tak hospodářství.“

Hrubý domácí produkt a zaměstnanost zaznamenaly ve Španělsku v roce 2020 hluboký propad. Španělská ekonomika je více než většina ostatních evropských hospodářství závislá na cestovním ruchu a transakcích s nemovitostmi, tedy dvou sektorech, které byly obzvláště postiženy onemocněním covid-19. Země se ale začíná zotavovat a podle Mezinárodního měnového fondu by mělo Španělsko v roce 2021 již zaznamenat růst HDP. „Dopad na španělské hospodářství byl sice drtivý, ale postupně už začínáme vidět světlo na konci tunelu,“ říká úvěrový pracovník Evropské investiční banky Alex Saz-Carranza, který pracuje na transakcích, jež mají pomoci znovu nastartovat celou řadu španělských regionů. „EIB nyní podporuje malé španělské podniky více než kdy dříve. Úzce spolupracujeme s našimi zprostředkovateli, abychom byli schopni oslovit co možná nejvíce společností. Chceme tak zmírnit ekonomické dopady způsobené pandemií a umožnit podnikům přežít a udržet si pracovní místa.“

Rychlá reakce na koronavirovou krizi

Smlouva o úvěru, již Evropská investiční banka uzavřela s ICF, byla jednou z prvních v řadě rozsáhlých operací schválených v rámci balíčku 5 miliard eur, který skupina EIB vyčlenila na podporu evropským podnikům v boji proti dopadům aktuální krize. Evropská investiční banka tuto španělskou operaci schválila během několika měsíců zrychleným postupem, který má zajistit bezodkladnou pomoc malým společnostem.

Finanční injekce přišla v hodině dvanácté třeba pro barcelonskou virtuální cestovní kancelář Atrápalo, která zaměstnává 220 pracovníků. Díky úvěru ve výši 500 000 eur, který získala od katalánské veřejné banky, mohla společnost zaplatit svým zaměstnancům a připravit se na to, co ji ještě čeká. „Budoucnost je stále velmi nejistá,“ popisuje finanční ředitel společnosti Atrápalo Luis Alonso. „Nevíme sice, kdy nebo jak rychle se zotaví cestovní ruch či volnočasové aktivity, ale s tímto úvěrem jsme už schopni této nejistotě čelit a vyrovnat se s propadem naší činnosti během pandemie.“

ZPĚT K ZÁKLADŮM

V odvětví, které se jinak vyznačuje pokročilými technologiemi a inovacemi, se zdravotnické orgány po celé Evropě musely v minulém roce vypořádat s nedostatkem financí na základní zdravotnické potřeby. Jiní zase hledali možnosti, jak se co nejjednodušeji vypořádat s vlnami infekce covid-19

V jihomaďarském městě Kiskunhalas vzrostl již v březnu počet nakažených koronavirem natolik, že hrozilo přetížení zdravotnického systému v celé oblasti. Vláda se proto rozhodla zřídit zde mobilní nemocnici. „Byla postavena během několika týdnů v reakci na prudký nárůst počtu hospitalizovaných v oblasti,“ vypráví úvěrový pracovník Evropské investiční banky Gabor Kiss, který pracoval na financování pro město Kiskunhalas a dalších nouzových dodávek zdravotnických potřeb v Maďarsku.

Tato mobilní nemocnice, která byla pro účely epidemie dokončena v dubnu, má kapacitu 150 lůžek a je speciálně navržena pro léčbu pacientů s koronavirem, kteří potřebují intenzivní péči. „Pomáhá také zbrzdit šíření viru,“ zdůrazňuje ekonomka banky pro oblast zdravotnictví Tunde Szabo. „Místní zdravotnický systém je schopen oddělit pacienty s koronavirem od ostatních pacientů, čímž se podstatně snižuje riziko nákazy onemocněním covid-19 v nemocnici.“

Evropská investiční banka tradičně podporuje inovace v oblasti zdravotnictví – od financování nemocniční infrastruktury, přes lékařské přístroje a biotechnologické inovace, až po vývoj vakcín proti onemocnění covid-19. V roce, který se tolik lišil od všech ostatních, zejména během prvních měsíců pandemie, však nemocnice a zdravotníci po celém světě nepostrádali ani tolik inovativní technologie a nástroje. Jednotlivé státy měly spíše problémy zajistit základní vybavení nezbytné k zastavení šíření nemoci, a také infrastrukturu a personál pro léčbu vážných případů SARS-Cov-2. Požádaly proto Evropskou investiční banku o financování mnohem většího objemu základních zdravotnických potřeb, než je obvyklé.

500 způsobů, jak pomoci

Státy musely bezodkladně pro své nemocnice a zdravotní střediska zajistit základní ochranné pomůcky, včetně zdravotnických roušek, rukavic, dezinfekce a specifického vybavení pro péči o pacienty s koronavirem v kritickém stavu, jako jsou lůžka intenzivní péče a ventilátory.

Maďarsko sice nepatřilo v březnu 2020 mezi nejhůře zasažené státy EU, ale i tak byla zdejší vláda nucena přijmout opatření k ochraně obyvatelstva před šířením infekce. Musela se také připravit na možnou druhou vlnu epidemie. Právě to se nakonec ukázalo být stěžejní, neboť Maďarsko bylo podzimní vlnou zasaženo obzvláště tvrdě. **Evropská investiční banka poskytla obratem maďarské vládě úvěr ve výši 162,5 milionu eur na pomoc s financováním potřebných nouzových opatření. Financováno bylo přitom více než 500 různých položek, které systém zdravotní péče potřeboval, aby zabránil šíření nemoci a zajistil účinnou léčbu pacientů.**

„Z hlediska banky se jednalo o speciální zdravotnický projekt,“ říká Tunde Szabo. „Naše projekty se obvykle zaměřují na modernizaci nemocnic a inovace v oblasti lékařské péče, doba je však mimořádná. Vzhledem k tomu, jak naléhavě členské státy potřebovaly naši podporu, museli jsme reagovat rychle a pomoci řešit koronavirovou krizi, jak jen to bylo možné.“

CESTY K ŘEŠENÍ KORONAVIROVÉ KRIZE

Respirátory, dezinfekční látky, roušky, ventilátory a monitory – to je jen několik z mnoha položek, které maďarská vláda zajistila díky tomuto úvěru. „Téměř celý úvěr byl použit na pořízení zdravotnického vybavení a materiálu pro každodenní provoz zdravotnických zařízení během pandemie,“ uvádí Szabo. Nově nakoupené vybavení bylo distribuováno po celém Maďarsku.

Jednoduchá koronavirová řešení pro český projekt modernizace nemocnic

Nouzová opatření, která přijalo Maďarsko, jsou jen jedním z mnoha projektů souvisejících s onemocněním covid-19, které EIB v minulém roce podpořila. Počet zdravotnických projektů banky se meziročně ztrojnásobil. Projekty EIB v oblasti zdravotní péče se však v roce 2020 nezaměřovaly pouze na mimořádná opatření. Navzdory nepředvídatelným okolnostem jsme nezapomínali ani na naše dlouhodobé cíle v oblasti zdravotnické infrastruktury.

Koronavirová krize přivedla lokální zdravotní péči na hranu možností. Pandemie také odhalila její zranitelná místa a nepřípravenost. Najevo vyšly nedostatky ve starších nemocnicích, které byly příslušné samosprávy nuceny urychleně řešit. Právě z tohoto důvodu **EIB podporuje Středočeský kraj úvěrem ve výši 48 milionů eur, kterým přispívá ke zlepšení připravenosti tohoto regionu České republiky na mimořádné situace a modernizaci jeho zdravotnické, dopravní, sociální a vzdělávací infrastruktury.**

“**Nejde ani tak o zvýšení počtu nemocničních lůžek, ale spíše o posílení odolnosti našich nemocnic.**”

Více než polovina prostředků bude směřovat na renovaci a modernizaci pěti krajských nemocnic a také záchranné zdravotnické služby Středočeského kraje. Díky této investici získá téměř 1,4 milionu obyvatel kraje lepší přístup ke kvalitnější zdravotní péči. „Program umožní těmto zdravotnickým zařízením zvýšit efektivitu a kvalitu služeb, a také přispět k energetické účinnosti a připravenosti na mimořádné situace,“ říká Szabo.

Nejlepší čas předejít další pandemii

„Cestou, jak se vyrovnat s pandemií, je zkvalitnit stávající zdravotnická zařízení,“ vysvětluje Tunde Szabo. „Nejde ani tak o zvýšení počtu nemocničních lůžek, ale spíše o posílení odolnosti našich nemocnic.“ Toho lze dosáhnout i jednoduchými prostředky, jako je například zlepšení ventilačních systémů s cílem omezit nemocniční infekce, což je ostatně jedna ze změn realizovaných v českých nemocnicích.

„Jde o celkové přehodnocení našeho systému zdravotní péče,“ podotýká Szabo. „Potřebujeme zvýšit počet středisek poskytujících péči chronickým pacientům. O pacienty s chronickými onemocněními by se neměly starat nemocnice poskytující akutní péči, protože to je z hlediska zdrojů nejnáročnější forma péče. Speciální zařízení pro chronickou péči jsou mnohem efektivnější a lze je snadněji vybavit z hlediska prevence šíření infekcí.“ Pandemie koronaviru nás přiměla tento vývoj urychlit – přehodnotit koncepci našich nemocnic a zjistit, nakolik jsme skutečně připraveni na budoucnost. Tento rok nám všem jasně ukázal, že právě teď je nejlepší čas předejít další pandemii.

CESTY K ŘEŠENÍ KLIMATICKÉ KRIZE

NAŠI ODBORNÍCI VYHODNOCUJÍ VÝZVY SPOJENÉ SE ZMĚNOU KLIMATU

V reakci na globální klimatickou krizi a na podporu Zelené dohody pro Evropu si EIB stanovila ambiciózní cíle v oblasti ochrany klimatu. Prochází přitom přeměnou na klimatickou banku Evropské unie. Zároveň se objevují hlasy, že pro řešení dopadů koronavirové krize je nutné stimulovat výhradně růst a vytváření pracovních míst. Evropská investiční banka je ale přesvědčena, že obnova hospodářství musí být koncipována ekologicky a jednoznačně směřovat k dosažení uhlíkové neutrality. Na cestě ke splnění cílů v oblasti ochrany klimatu nás povede tzv. klimatický plán, který si banka sestavila v roce 2020. Rok 2021 tedy bude prvním rokem uskutečňování tohoto ekologického akčního plánu.

Elina Kamenitzner, vedoucí divize koordinace opatření v oblasti klimatu a životního prostředí, ředitelství pro operace

Pandemie nám dala tvrdě, ale jasně najevo, že své budoucí investice do infrastruktury musíme zvažovat v kontextu radikálnějších očekávání ohledně budoucích potřeb, chování a využívání zdrojů. Tento posun v paradigmatu vyžaduje, aby organizátoři projektů – a také ti, kdo je financují – vycházeli z nové sady ukazatelů udržitelnosti. K tomu, aby organizátoři i finanční zprostředkovatelé lépe porozuměli těmto ukazatelům a byli je schopni lépe používat, bude nutné jim poskytnout značnou poradenskou a technickou podporu.

Frank Lee, vedoucí Evropského centra pro investiční poradenství, ředitelství pro operace

Vítr fouká a slunce svítí i v nelehkých dobách. Obnovitelné zdroje energie prokazují svou odolnost vůči onemocnění covid-19. Cesta, po které se musíme vydat, by nemohla být vytyčena jasněji. Nyní musíme urychlit přechod k naší zelené budoucnosti.

Alessandro Boschi, vedoucí divize obnovitelných zdrojů, ředitelství pro projekty

Města stojí v přední linii boje s koronavirem, neboť provozují klíčové služby v oblasti zdravotnictví, civilní ochrany, městské dopravy a správy veřejných prostranství. Zároveň však čelí vážným finančním problémům spojeným se zpomalením městské ekonomiky. V roce 2020 jsme spustili programy obnovy v některých významných městech, jako jsou Grenoble, Milán či Barcelona. Připravili jsme také celostátní programy obnovy měst ve Francii, Nizozemsku a Polsku. V roce 2020 jsme společně s německou agenturou pro mezinárodní spolupráci GIZ uvedli do provozu nový důležitý nástroj pro poradenství, který jsme nazvali „City Climate Gap Fund“ (tedy Fond pro překonání klimatické propasti ve městech). Účelem tohoto fondu, na kterém spolupracujeme také se Světovou bankou, je pomoci s první fází přípravy projektů na podporu měst v rozvojových zemích a transformujících se ekonomikách. Díky finančnímu zabezpečení ze strany Lucemburska a Německa by se mělo podařit nastartovat klimaticky zaměřené projekty v oblasti vodního hospodářství, udržitelné městské mobility, energetické účinnosti a adaptace na změnu klimatu.

Gerry Muscat, vedoucí divize rozvoje měst, ředitelství pro projekty

EIB se podařilo rychle zareagovat na šíření nemoci covid-19. Naše schopnost rozvíjet nové přístupy a řešit bezprecedentní problémy vzroste na významu, až dojde na boj proti změně klimatu a ničení životního prostředí. Transformace banky na klimatickou banku Evropské unie bude jednak důležitým příspěvkem k plnění Zelené dohody pro Evropu, a dále velmi přínosnou zkušeností pro všechny, kteří se zapojí do řešení aktuálně největší hrozby, které svět čelí.

Heinz Oibers, ředitel, západní Evropa, ředitelství pro operace

Již od vynálezu kola se lidské snažení točí okolo dopravy, která – od obřích lodí po elegantní letouny – umožňuje a posouvá kupředu technologický pokrok. Nyní je řada na nás, abychom se postavili zásadním výzvám naší doby. Sektor dopravy prochází zelenou a digitální revolucí v časech, kdy se dramaticky mění zemské klima a kdy lidstvo ohrožuje pandemie infekčního onemocnění. Doprava je zčásti řešením i příčinou problému. Jedná se o jediné odvětví produkující emise CO₂, které nadále roste, a zároveň jde o jeden z pandemií nejpostiženějších sektorů. Očekává se však, že doprava půjde v čele procesu ekologické transformace, kterou hodlá EIB podporovat ve snaze dosáhnout skutečně udržitelného systému dopravy.

Gavin Dunnett, ředitel, mobilita, ředitelství pro projekty

PLÁN PRO NAŠI PLANETU

Naše financování, kterým podporujeme Zelenou dohodu pro Evropu a přechod Evropy na uhlíkovou neutralitu, se bude řídit klimatickým plánem banky

Nadcházející desetiletí bude mít zásadní význam pro řešení klimatické a ekologické krize. Náš klimatický plán popisuje, jakým způsobem se zhostíme prohloubených závazků v oblasti ochrany klimatu a životního prostředí v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu v období 2021 až 2025. Urychlíme přechod na nízkouhlíkové hospodářství, které bude šetrné k životnímu prostředí a ekologicky udržitelné, a uvedeme veškeré své financování do souladu s Pařížskou dohodou. V tomto procesu zároveň neponecháme nikoho stranou a podpoříme dlouhodobé rozvojové cíle.

„Tyto – nyní ještě ambicióznější – cíle budou mít dalekosáhlé dopady na fungování skupiny EIB, její priority a způsob práce,“ říká Stephen O’Driscoll, vedoucí kanceláře pro životní prostředí, klima a sociální otázky. „Jde o změnu naší DNA. Teď musíme udělat opravdu vše, abychom dosáhli cílů Zelené dohody pro Evropu.“

Banka sleduje ambiciózní strategii v oblasti ochrany klimatu již od roku 2015. Myšlenka sestavení nového klimatického plánu banky se objevila koncem roku 2019 poté, co Evropská rada a členské státy Unie vyzvaly skupinu EIB, aby ještě navýšila svou podporu Zelené dohody pro Evropu, a pomohla tak urychlit přechod na uhlíkovou neutralitu kontinentu do roku 2050.

Čistší energie a inovace

Hlavní body klimatického plánu:

- Do roku 2025 navýšit objem financování EIB směřujícího na ochranu klimatu a udržitelnost životního prostředí z dnešních přibližně 30 % na více než 50 %
- Sladit veškeré nové financování se zásadami a cíli Pařížské dohody
- V období 2021 až 2030 podpořit investice do ochrany klimatu a udržitelnosti životního prostředí ve výši 1 bilionu eur
- Uvést do praxe rozhodnutí zastavit podporu energetických projektů využívajících tradiční fosilní paliva
- Udržet si vedoucí postavení na kapitálových trzích, kde EIB vydala jako první instituce vůbec tzv. zelené dluhopisy a kde je stále největším nadnárodním emitentem těchto dluhopisů
- Zaměřit se na čisté energie, inovativní technologie a digitalizaci, jež sehrají významnou roli při modernizaci a dekarbonizaci průmyslu
- Navýšit finanční prostředky, které pomohou společnostem adaptovat se na změnu klimatu a zvýšit odolnost ekonomiky

Klimatický plán nastiňuje, jakým způsobem nasměrujeme větší podporu do zemí a regionů, jejichž hospodářství je vysoce závislé na energeticky náročných odvětvích, jako je těžba uhlí či výroba oceli. Bude proto třeba vyčlenit více zdrojů na „spravedlivou transformaci“ a zajištění sociální rovnosti, včetně intenzivnější odborné přípravy,

CESTY K ŘEŠENÍ KLIMATICKÉ KRIZE

podpory pracovních míst a poskytování poradenství těm, jejichž živobytí ohrožuje přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku i dopady změny klimatu. Budeme také podporovat celosvětový přechod na nízkouhlíkovou, udržitelnou a ekologicky šetrnou ekonomiku, se zvláštním důrazem na odolnost komunit zranitelných změnou klimatu.

„Uvážíme-li, nakolik je naše živobytí ohroženo dopady změny klimatu, dojdeme nevyhnutelně k tomu, že nejzranitelnější skupinou lidí, která má zároveň nejméně finančních zdrojů na adaptaci, budou často obyvatelé rozvojových zemí, zejména pak nejméně rozvinutých zemí a malých ostrovních států,“ říká hlavní expertka na změnu klimatu Nancy Saich.

Všechny země budou muset v příštím desetiletí projít zásadními změnami. Klimatický plán pomůže bance najít nové partnery a rozšířit její dosah po celém světě tak, aby naplnila své cíle v oblasti ochrany klimatu.

Celé znění klimatického plánu banky najdete na adrese www.eib.org/cbr

DALŠÍ EKOLOGICKÝ PROJEKT

Evropské centrum pro investiční poradenství, které vzniklo jako partnerský program EIB a Evropské komise, pomáhá členským státům a společnostem připravovat projekty pro budoucí financování. Svou prací pomáhá Evropě naplnit její klimatické ambice.

Vodík jako alternativní palivo

Německé Ministerstvo dopravy a digitální infrastruktury požádalo o strategické poradenství při vývoji modelu financování pro využití vodíku jako alternativního paliva v německé dopravní síti. Centrum poskytuje podporu napříč různými odvětvími, pokud jde o technické a finanční poradenské služby, s cílem vyhodnotit perspektivy vodíkového trhu a navrhnout modely financování a realizace projektů.

Adaptace na změnu klimatu v Janově

Některá města, jako je například italský Janov, potřebují pomoc s vyhodnocením možných variant opatření směřujících k adaptaci na změnu klimatu. Úkolem centra je provést analýzu různých variant adaptace u projektů ve třech nebo čtyřech městech a porovnat navzájem jejich náklady a přínosy. Na základě výsledků této analýzy bude možné učinit závěry o nejhodnější konkrétní variantě adaptace.

Zkontrolujte si svou energetickou účinnost

Česká podpůrná banka ČMZRB se obrátila na Evropské centrum pro investiční poradenství s žádostí o pomoc při navýšení objemu investic do energetické účinnosti s využitím fondů EU. Centrum provedlo následně analýzu trhu a na základě jejích výsledků navrhlo systém záruk, který vyplní zjištěné mezery na trhu, včetně jeho investiční strategie, řízení, monitoringu a výkaznictví. Byla rovněž zjištěna nutnost jednotného mechanismu technické podpory pro potenciální projekty, a žádost o pomoc byla proto podána také v rámci finančního nástroje ELENA (*European Local Energy Assistance*). Z tohoto zadání jasně vyplývá, nakolik lze mobilizovat unijní fondy a spolufinancování EIB pomocí inovativních finančních nástrojů podporujících dodavatelská řešení energetické náročnosti ve spojení s investičními dotacemi na komplexní renovaci budov. Podobné systémy jsou rovněž plánovány v rámci projektu Renovation Wave, kterým chce Evropská komise během příštích deseti let zdvojnásobit počet budov rekonstruovaných s cílem snížit jejich energetickou účinnost. Očekává se, že tento finanční nástroj bude uveden do praxe v roce 2021.

KDYŽ ZROVNA NEFOUKÁ

Dva inovativní švédští výrobci baterií chtějí dodávat čistou energii do vašich domovů i automobilů

Když fouká vítr nebo svítí slunce, větrné a solární farmy produkují obnovitelnou energii. Někdy ale potřebujeme elektřinu zrovna ve chvíli, kdy nefouká nebo se slunce schovává za mraky. Proto jsou pro naši zelenou budoucnost tak důležité baterie. Dvě švédské společnosti Nilar a Northvolt vyrábějí baterie, které uchovávají zelenou energii pro chvíle, kdy ji budeme potřebovat.

Společnost Nilar, která už více než 15 let vyvíjí nové velkoformátové akumulátory na bázi niklu, uvedla svůj produkt na trh v roce 2019. Její nikl-metal hydridové akumulátory (technologie známá pod zkratkou NiMH) slouží k ukládání obnovitelné energie v domácnostech či v komerčních, obecních nebo průmyslových objektech. Nemohou nahradit lithium používané v elektromobilech, protože nikl je těžší kov než lithium. Hydridové akumulátory společnosti Nilar lze však bezpečně používat uvnitř budov, protože jsou nehořlavé. Mají také dvacetiletou životnost a lze je hospodárně recyklovat.

Náklady na výrobu baterií postupně klesají. Od roku 2010 se náklady na lithium-iontové baterie pro elektromobily snížily o téměř 90 % a cena stacionárních akumulátorů na bázi niklu klesla asi o dvě třetiny. Téměř všechny moderní baterie se však musí aktuálně do Evropské unie dovážet. S rostoucí cenovou dostupností baterií je ale důležité přenést jejich výrobu i do Evropy, kde skokově roste trh s čistou energií. Vývoj baterií je ovšem zdoluhavý a nákladný proces s nejistým výsledkem a má-li být jejich výroba konkurenceschopná, musí probíhat ve velkém. Pro firmy v raných fázích existence je proto těžké najít komerční investory a získat bankovní úvěry.

Podpora pro rychlé inovace

Vzhledem k absenci jakékoli podstatnější podnikatelské historie je společnost Nilar přesně tím typem projektu, který je životně závislý na financování Evropské investiční banky. Banka EU podporuje výzkum a rozšiřování inovativních produktů tak, aby získaly na atraktivitě pro soukromé investory. „**Evropská investiční banka má mimořádný význam pro rychlé inovace v malých společnostech se zcela novými technologiemi,**“ říká **předseda představenstva společnosti Nilar Michael Obermayer.** Technologické společnosti s inovativními projekty, kterým se nepodaří překonat kapitálově náročnou fázi rozšiřování činnosti, nemohou dále růst a jejich nápady mohou zůstat jen na papíře. „Pro Nilar je naprosto klíčové, že je Evropská investiční banka ochotna poskytnout úvěry, které pomohou její technologii proniknout na trh již v rané fázi komercializace,“ dodává Obermayer.

Baterie nové generace sehrají zásadní úlohu při naplňování cíle Evropské komise, kterým je snížení emisí uhlíku o 55 % do roku 2030. Pomohou rovněž zvýšit energetickou nezávislost – a tedy i energetickou bezpečnost – Evropy.

“ **Naše investice dokázala zabít všechny tyto mouchy jednou ranou...Technologie by mohly jinak zůstat jen na papíře, nebo by je mohl koupit někdo jiný, třeba i mimo Evropskou unii.** ”

Kola se barví na zeleno

Ekologické, a tedy „zelené“, jsou i baterie společnosti Northvolt. Na rozdíl od akumulátorů vyráběných firmou Nilar jsou však lithium-iontové baterie této společnosti určeny převážně k pohonu elektromobilů. Elektrická auta nemají jen jednu baterii jako třeba telefon. Namísto toho využívají sestavu tisíců navzájem propojených lithium-iontových článků. Při nabíjení vozu se elektřina ukládá v bateriích chemickou cestou. Když je pak automobil na silnici, dodává baterie energii do elektromotoru, aniž by se přitom uvolňoval do ovzduší uhlík. Pro ekologickou transformaci ekonomiky je nezbytně nutné nahradit vozidla produkující emise uhlíku čistou alternativou.

Společnosti Nilar a Northvolt využívají úvěry EIB, které zčásti pocházejí z programu Evropské komise InnovFin, jímž jsou financovány inovativní ukázkové projekty v oblasti transformace energetiky, včetně ukládání energie.

Úvěr ve výši 46 milionů eur od Evropské investiční banky umožní společnosti Nilar rozšířit výrobu z jedné výrobní linky hned na osm. Její akumulátory následně využijí majitelé rodinných domů a komerčních budov i celá průmyslová odvětví k ukládání energie ze solárních panelů, a také menší elektrárny využívající obnovitelné zdroje energie. Umožní jim totiž nabízet na trhu svou přebytečnou zelenou energii.

Rozšíření švédské výroby baterií

Rozšiřování výroby bylo také důvodem, proč banka EU podpořila baterii do elektromobilů vyráběnou společností Northvolt. Díky úvěru Evropské investiční banky krytému v rámci programu InnovFin zřídila tato společnost ve městě Västerås nedaleko Stockholmu zkušební výrobní linku. Na konci roku 2019 zde pak spustila výrobu svého nového typu baterie.

Společnost Northvolt již má za sebou i další krok, kterým byla výstavba závodu na výrobu lithium-iontových baterií ve městě Skellefteå v severovýchodní oblasti Švédska. **Továrna ve městě Skellefteå využívá další úvěr Evropské investiční banky, tentokrát ve výši 350 milionů amerických dolarů, pro nějž se podařilo získat záruku z Evropského fondu pro strategické investice,** který tvoří součást Investičního plánu pro Evropu. „Ukládání energie vyrobené z obnovitelných zdrojů je klíčem k dosažení uhlíkově neutrální společnosti,“ říká generální ředitel společnosti Northvolt Peter Carlsson a dodává: „Baterie jsou přitom zásadním předpokladem pro splnění tohoto cíle.“

NA CO MONTY PYTHON VE SVÉM SKEČI ZAPOMNĚLI

Cílem fondu biohospodářství je vyjít vstříc společnostem disponujícím osvědčenými technologiemi, které potřebují finanční zdroje pro expanzi v rámci celé Evropy

Britská komediální skupina Monty Python měla kdysi skeč, ve kterém nešikovný lapka okrádá své oběti s nesmyslným požadavkem: „Lupinu nebo život!“ Vtip byl v tom, že lupiny nic nestojí, protože to jsou jen květiny nachové barvy. Německá firma Prolupin však ví své. Vyvinula totiž veganskou zmrzlinu bez mléka a také celou řadu dalších potravinářských výrobků – to vše právě ze semen lupin. Společnost Prolupin, která sídlí poblíž Rostocku, zatím prodává své výrobky v Německu. Expanze do dalších evropských zemí by však vyžadovala dodatečné investice, což je pro relativně nové společnosti v oblasti biohospodářství problém, protože nemají žádnou historii, o kterou by se mohly opřít při jednání o bankovním úvěru. Rizikový kapitál se zase soustředí na jiná odvětví.

A zde do příběhu vstupuje evropský fond oběhového biohospodářství. Tento fond, jehož cílem je získat pro odvětví biohospodářství a oběhového biohospodářství částku 250 milionů eur, investuje do společností s osvědčenými technologiemi v rané fázi jejich rozvoje, kdy potřebují finanční zdroje pro rozšíření svého provozu a expanzi na větší trhy. **Biohospodářství a oběhové biohospodářství jsou klíčem ke zvýšení udržitelnosti ekonomiky a ochraně životního prostředí. Biohospodářství snižuje naši závislost na přírodních zdrojích, neboť podporuje používání udržitelných produktů vycházejících při výrobě potravin, materiálů a energie z obnovitelných biologické zdrojů (například lupin).**

Zárodek evropského fondu oběhového biohospodářství lze najít ve studii střediska EIB pro finanční poradenství v oblasti inovací (InnovFin Advisory), jež byla sestavena v roce 2017 s podporou Evropské komise. V rámci této studie byla identifikována podstatná mezera ve financování společností v oblasti biohospodářství, které potřebují rozšířit svou výrobu a distribuci. Ve výsledné zprávě se pak doporučuje vytvořit kapitálový fond na podporu takových společností ve fázi jejich růstu. Evropská investiční banka a Evropská komise proto vybraly investičního poradce, který pro ně sestavil evropský fond oběhového biohospodářství. „Biohospodářství a oběhové biohospodářství jsou stále vnímány jako odvětví, které je v plenkách,“ říká investiční pracovnice Yicui Sun, která odpovídá za investici EIB do tohoto fondu. „Pro mobilizaci soukromých investic nezbytných pro překlenutí této mezery má zásadní význam záruka Evropské komise.“

Díky první etapě, která skončila výsledkem 82 milionů eur, si fond získal značnou pozornost soukromých i veřejných investorů a je na dobré cestě k získání dalších investic. „Tím se nastartuje větší aktivita Evropy v tomto odvětví,“ říká Felipe Ortega Schlingmann, vedoucí divize zemědělského podnikání a rozvoje venkova EIB. „Je zde obrovský růstový potenciál.“

UDRŽITELNOST VE VESMÍRU

Společnost se sídlem na březích jezera Como staví nosiče družic, které budou ve vesmíru sbírat údaje o změně klimatu a zároveň uklidí odpad, který se zde už po desetiletí hromadí

Družice přicházejí běžným lidem i záchranářům v první linii na pomoc ve chvílích, kdy terestrické sítě poškodí živelní pohroma, jako je hurikán či zemětřesení. V případě pandemie pak zajišťují digitální spojení mezi izolovanými pacienty či obyvateli venkovských oblastí a zdravotníky. Poskytují také údaje pro sledování nebezpečí globálního oteplování a našeho pokroku v boji s tímto jevem.

Družice ale zároveň produkují kosmický odpad. Menší z nich jsou po skončení své mise navedeny zpět k Zemi, kde shoří v atmosféře. Ty větší jsou pak nasměrovány na hřbitovy kosmických lodí v oceánech, popř. dál obíhají planetu po řízených oběžných drahách. Nastal čas najít způsob, jak se vypořádat s touto rostoucí hromadou vesmírného odpadu.

D-Orbit je nová vesmírná společnost se sídlem poblíž jezera Como, která je průkopníkem v oblasti udržitelné kosmické ekonomiky a vesmírné logistiky. „Našimi zákazníky jsou provozovatelé různých systémů pozorování Země, kteří zajišťují údaje a informace o počasí, znečištění, lesnictví a zemědělství, oceánech, erozi pobřežních oblastí a kritické infrastruktury,“ říká generální ředitel a zakladatel společnosti D-Orbit Luca Rossetti. „Vesmír je příležitostí pro společnost, průmysl i výzkum.“

V říjnu 2020 vynesla evropská raketa Vega z vesmírného střediska ve Francouzské Guyaně na oběžnou dráhu první nosič družic společnosti D-Orbit s označením ION, který úspěšně vypustil 12 malých družic určených k pozorování Země pod názvem Planet SuperDove. Vývoj tohoto nosiče družic ION (*In Orbit Now*) podpořila Evropská investiční banka úvěrem ve výši 15 milionů eur. Financování tvoří část prostředků vyčleněných na základě memoranda o porozumění uzavřeného mezi Evropskou investiční bankou a Evropskou kosmickou agenturou v roce 2018.

Mikrodružice a nanodružice

Nákladní družicové mise společnosti D-Orbit jsou řízeny z centrály společnosti u jezera Como. Jsou navrženy tak, aby mohly k cestě na oběžnou dráhu využívat různé rakety dostupné na trhu. Jde vlastně o vesmírnou taxislužbu nabízející přepravu několika nanodružic nebo mikrodružic. Jedná se o miniaturizované družice CubeSats, z nichž každá váží jen několik kilogramů. Existuje také možnost dopravy jiných druhů nákladů, jako jsou technologie vyvinuté startupy, výzkumnými institucemi a kosmickými společnostmi, které si potřebují vyzkoušet a ověřit ve vesmíru nové technologie, než je uvedou na trh.

„Nosič družic ION představuje inovativní řešení, které pomůže malým provozovatelům družic otestovat jejich technologie ve vesmíru a urychlit uvedení příslušných nových služeb na trh,“ vysvětluje vedoucí inženýr EIB pro digitální infrastrukturu Christian Kohr, který pracoval na úvěru pro společnost D-Orbit. Hlavní ekonom EIB pro tento projekt Anders Bohlin dodává: „**Díky konceptu ION se společnost D-Orbit stala lídrem inovací v tomto oboru.**“

EKOLOGICKÁ, OBĚHOVÁ OCEL

Energeticky náročná odvětví produkují 15 % celosvětových emisí CO₂. Přední ocelářská společnost ArcelorMittal nyní vyvíjí inovativní technologii dekarbonizace oceli, která snižuje emise CO₂ a přeměňuje je na užitečné biopalivo

Ve vysoké peci se spalováním uhlí chemicky redukuje železná ruda na železo, které je dále zpracováváno na ocel. Při tomto procesu vznikají velká množství skleníkových plynů – CO a CO₂. Evropští oceláři tyto plynné vedlejší produkty zachycují a přeměňují je na elektřinu a využitelné teplo. CO₂ je však poté vypouštěn do ovzduší.

“ Financování tohoto projektu by nebylo možné bez podpory Evropské komise v rámci programu InnovFin. ”

Klíčovým prvkem dekarbonizace jsou proto integrované ocelárny. Belgická pobočka ocelářského gigantu ArcelorMittal v současné době zavádí revoluční inovativní technologii, a to v měřítku a rozsahu, které dosud nikdo na světě nevyzkoušel. Tento projekt vychází z plánu evropské části koncernu ArcelorMittal na postupné snižování emisí uhlíku, v jehož rámci má do roku 2030 dojít k 30% snížení a do roku 2050 má být dosaženo uhlíkové neutrality.

Zařízení zachycuje odpadní plyny bohaté na CO a CO₂ vypouštěné z vysoké pece a přeměňuje je procesem fermentace za účasti mikrobiálních enzymů na etanol. Tuto technologii, označovanou jako „Carbalyst“, vyvinula americká společnost LanzaTech, která s koncernem ArcelorMittal spolupracuje již deset let. „Jakožto výrobci materiálů jsme přesvědčeni, že se musíme zaměřit na oběhové hospodářství a vyvíjet postupy ‚cradle to cradle‘, které spotřebovávají méně primárních zdrojů a umožňují nám omezit emise uhlíku,“ říká vedoucí oddělení technologických strategií koncernu ArcelorMittal Carl De Maré. **„Ocel a další odpady je nutné recyklovat a vysoká pec je k tomu perfektním nástrojem.“**

Projekt má také druhou fázi. Jelikož se v současné době ve vysoké peci používá uhlík ve formě fosilního uhlí, má společnost v úmyslu částečně toto uhlí nahradit odpadním dřevem upraveným na biouhlí. Tato náhrada fosilního uhlí oběhovým uhlíkem je sama o sobě krokem vpřed k přechodu na ekologicky šetrnou výrobu.

„Jde o typický proces zachycování a využívání uhlíku,“ vysvětluje De Maré. „Vysoká pec se nachází uprostřed celého procesu. Náš projekt do něj vstupuje jednak na konci, tedy na úrovni vedlejších produktů, kde se vyrábí etanol, ale i hned na začátku při torefakci uhlíku z přírodních zdrojů. Díky spojení obou těchto inovací se výstup nazývá bioetanol: etanol vyráběný z přírodního uhlíku. Tím se koloběh uhlíku uzavírá.“

Financování inovací: od teorie k praxi

Technologické inovace tohoto druhu jsou nesnadné a nejisté zároveň. Vyžadují také značné investice do nových závodů, vybavení a strojů. Financovat takový podnik je proto výzva.

CESTY K ŘEŠENÍ KLIMATICKÉ KRIZE

„Přebíráme na sebe sice technologické riziko, ale chceme podpořit toto průmyslové odvětví.“

V rámci nástroje Evropské komise InnovFin pro energetické demonstrační projekty podepsala Evropská investiční banka v květnu 2020 s belgickou odnoží společnosti ArcelorMittal smlouvu o úvěru ve výši 75 milionů eur, z něž bude částečně financována výstavba nového závodu. „Jedná se o zajímavý a inovativní projekt, který není snadné realizovat,“ říká vedoucí úvěrový pracovník Evropské investiční banky Senso Figaredo Pire, který tuto složitou transakci uzavíral. „Přispívá k oběhovému hospodářství a produkuje ekologický etanol, který lze použít jako palivo nebo surovina v různých chemických procesech.“

„Financování tohoto projektu by nebylo možné bez podpory Evropské komise v rámci programu InnovFin,“ dodává Figaredo Pire. „Tento projekt, na kterém jsme s Komisí úzce spolupracovali, by nyní mohl být důležitým krokem na cestě oceláren k ekologicky šetrnému provozu.“

Realizace projektu začne nejdříve v areálu společnosti ArcelorMittal v Gentu. Cílem technologie je využít 15 % odpadních plynů k výrobě etanolu namísto elektřiny. Vizí společnosti ArcelorMittal je však postupně a úplně nahradit své vnitřní generátory elektrické energie přeměnou odpadních plynů na etanol – nebo v budoucnu na jiné základní chemické produkty.

Nižší množství energie produkované odpadními plyny s obsahem uhlíku umožní společnosti ArcelorMittal přejít na dodávky elektřiny od výrobců využívajících obnovitelné zdroje, a nepřímo tak podpořit rozvoj obnovitelné energetiky. Prvních pět závodů, které společnost plánuje vybudovat v Evropě a zbytku světa, má být uvedeno do provozu do roku 2025.

Co je lepší než recyklovaný uhlík? Recyklovaný ekologický uhlík

Tento projekt je ekonomicky životaschopný, protože po etanolu je značná poptávka. Tato látka se zároveň skladuje a přepravuje snáze než elektřina. Etanol má celou řadu použití. Smíchá-li se s benzínem, lze jej využít jako palivo. Je také možné jej přeměnit na etylén, který je základní surovinou pro výrobu plastů, a přispět tak k oběhovému hospodářství.

„Tato investice chrání stávající pracovní místa, neboť udržuje v chodu ocelářský průmysl v Evropě. Bez špičkových odborníků totiž nejsme schopni takové závody ani vyprojektovat, ani provozovat,“ říká inženýr Evropské investiční banky Marc Tonteling.

Společnost chce díky kombinaci dvou inovativních procesů dosáhnout objemu výroby 80 milionů litrů bioetanolu, což odpovídá množství paliva, které se spotřebuje na 600 letů mezi New York a Londýnem. ArcelorMittal odhaduje, že úspory CO₂ budou rovny ročním emisím z 350 000 osobních aut.

„Líbilo se mi, s jakým nadšením a odhodláním lidé v Gentu k tomuto projektu přistoupili,“ podotýká Tonteling. „Přebíráme na sebe sice technologické riziko, ale chceme podpořit toto průmyslové odvětví. Budeme-li úspěšní, může celý projekt vyústit v daleko širší výrobu oběhových produktů uhlíku, jako jsou biouhlí, recyklovaná uhlíková paliva a řada dalších.“

SKRYTÁ TAJEMSTVÍ

Díky nové řecké infrastruktuře zaměřené na změnu klimatu získáme zásadní údaje pro studium globálního oteplování a předvídání živelních pohrom

Jihovýchodní Středomoří je přírodní laboratoř, která může vědcům pomoci sledovat a předvídat změny klimatu po celém světě. Dosud však byla tato oblast dosti opomíjena.

Dvě přední řecká státní výzkumná střediska se proto rozhodla tuto mezeru vyplnit a vybudovat infrastrukturu a zařízení pro měření ovzduší a průzkum vod – od nejvyšších vrstev atmosféry až do hloubky 5 000 metrů pod hladinou v nejhlubší části Středoziemního moře, která se shodou okolností nachází v řeckých vodách.

Aténská národní observatoř staví v rámci tohoto projektu na malém, takřka neobydleném ostrově Antikythera, který se nachází mezi Krétou a poloostrovem Peloponés, panhelénskou geofyzikální observatoř Antikythera (PANGEA). „Projekt PANGEA znamená velký posun v měření atmosférických parametrů a budování klimatických modelů pro jihovýchodní Středomoří,“ říká prezident observatoře profesor Manolis Plionis. „Středomořský region je důležitým bodem z hlediska klimatické změny **a údaje, které zde získáme, nám pomohou porozumět tomu, jak se bude změna klimatu vyvíjet v nadcházejících letech** a jaké dopady bude mít na společnost a ekonomiku.“

Řecké středisko pro mořský výzkum mezitím postaví novou loď pro oceánografický výzkum, kterou nahradí dřívější plavidlo, jež muselo být po 35 letech služby vyřazeno. Nová loď bude moci zkoumat jak mělké pobřežní vody, tak i hluboká moře. Toto 70 metrů dlouhé a 16 metrů široké plavidlo bude disponovat víceúčelovými laboratořemi a prostornou palubou, kde budou moci být umístěny kontejnery s mobilními výměnnými laboratořemi. Díky tomu se loď stane všestrannou platformou pro širší vědecké a jiné mise.

„Středomoří má zásadní význam z hlediska změny klimatu, protože funguje jako **miniaturní oceán**, který rychle reaguje na variabilitu klimatu. Jeho temné, dosud neprozkoumané vody skrývají mnoho zatím neodhalených tajemství,“ vysvětluje prezident centra Dr. Aris Karageorgis. „Nová kvalitní loď vybavená nejmodernějšími technologiemi nám pomůže **dále zkoumat vody i dno Středoziemního moře** a předpovídat, jak se může na otevřených oceánech projevit klimatická změna.“

Řecká infrastruktura pro globální zkoumání změny klimatu

Stanice PANGEA bude průběžně sledovat základní klimatické proměnné a geofyzikální činnost a bude vědecké komunitě předávat ověřené údaje v reálném čase. Bude se zabývat takovými problémy, jako jsou klimatická změna a její vliv na extrémní povětrnostní podmínky a živelní pohromy na území Řecka a východního Středomoří, a také sledovat seismickou činnost. To bude pro oblast jihovýchodního Středomoří znamenat velký přínos, protože dosud zde bylo monitorování těchto jevů i přes intenzivní tektonickou aktivitu nedostačující.

Zmiňované plavidlo je pak novým prvkem infrastruktury postupně zastarávající celosvětové oceánografické flotily, jež má potenciál „uzdravit oceánografii,“ říká Karageorgis.

CESTY K ŘEŠENÍ KLIMATICKÉ KRIZE

Z vědeckého hlediska umožní tyto projekty nepřetržitě shromažďovat zásadní klimatické proměnné v atmosféře a v mořích. Tyto údaje budou následně sloužit jako vstupy v klimatických modelech. Spolehlivé klimatické modely umožní lepší sledování a přesnější předpovědi jevů způsobovaných změnou klimatu. Tyto údaje pomohou vědcům porozumět tomu, jak se klima vyvíjí, a rozlišovat mezi přirozenou změnou klimatu a změnou způsobenou člověkem. V oblasti mořského výzkumu posílí ochranu biodiverzity díky sledování změn živých organismů, například studiím nepůvodních druhů, které se důsledku zvyšování teploty mořské vody přesouvají z tropických oblastí.

Vliv na řeckou společnost, boj proti odlivu mozků

Projekty budou mít pozitivní vliv i na řeckou společnost. **Údaje ze stanice PANGEA pomohou řeckým orgánům civilní ochrany předpovídat závažné dopady živelních pohrom a případně jim i předcházet.** Krom toho nová infrastruktura umožní Řecku zlepšit jeho výzkumný profil. „Řecký výzkum často není dostatečně konkurenceschopný,“ říká ekonom Evropské investiční banky Martin Humburg. „Tyto projekty však dokládají, že země má ve skutečnosti vynikající a moderně uvažující vědce. Vše, co potřebují, je podpora a infrastruktura, která jim umožní využít svých znalostí a dovedností a konkurovat světu.“

Profesor Plionis dodává: „Projekt PANGEA bude mít i významné společenské přínosy, neboť může pomoci zvrátit odliv obyvatel z ostrova Antikythera a zlepšit stav pobřežní dopravy v této hraniční oblasti.“

Evropská investiční banka, jakožto klimatická banka Evropské unie, podepsala v červenci 2020 s řeckým státem smlouvu o úvěru ve výši až 57,5 milionu eur pro účely financování výstavby a zařízení geofyzikální observatoře na ostrově Antikythera a také nového oceánografického výzkumného plavidla. Tyto projekty by se měly uskutečnit v horizontu pěti až šesti let.

Financování vědeckých projektů je v Řecku dosti výjimečné, zejména v době úspor po finanční krizi, vysvětluje úvěrový pracovník Evropské investiční banky Costas Kargakos, který na této operaci pracoval. **„Tato operace pomůže řecké vládě v její snaze podporovat investice do strategické výzkumné infrastruktury a měla by přispět ke zmírnění změny klimatu a adaptaci na měnící se klima, což je hlavní priorita banky a Evropské unie.“**

“**Údaje, které zde získáme, nám pomohou porozumět tomu, jak se bude změna klimatu vyvíjet v nadcházejících letech a jaké bude mít dopady na společnost a ekonomiku.**”

PLÁN PRO ŽIVOT

Plánování rozvoje měst se musí přizpůsobit potřebám občanů v době pandemie a zároveň přinést do měst více zeleně a zajistit jejich odolnost vůči změně klimatu. Barcelona ukazuje, jak na to

Barcelona se snaží snížit znečištění, ale také vytvářet životní prostor, který bude motivovat mladé lidi k tomu, aby zde zůstali, a zároveň starším usnadní se o sebe postarat. „Barcelona má velmi jasnou strategii,“ říká úvěrový pracovník Evropské investiční banky Alex Saz-Carranza. „Novým plánem města je řešit mobilitu, energetickou účinnost a sociální soudržnost. Všechny tyto aspekty pomohou městu připravit se na budoucnost a zároveň překonat pandemii onemocnění covid-19.“

Důležitým faktorem v plánování rozvoje měst byly v poslední době hlavně dopady změny klimatu, avšak aktuální pandemie přinesla nové výzvy, zejména pro zdravotnictví a život v hustě obydleném městě. Veřejné prostory musí lidem umožnit společenský kontakt při zachování bezpečné vzdálenosti. Evropská investiční banka schválila v roce 2020 úvěr ve výši 95 milionů eur, který by měl Barceloně pomoci dokončit přibližně 40 projektů zaměřených na ochranu klimatu a zlepšení života ve městě.

Čtvrtina úvěru je vyhrazena na regeneraci téměř 200 000 metrů čtverečních ploch a vytvoření „superbloků“, které obyvatelům usnadní pohyb po městě a pomohou jim lépe využívat veřejná prostranství k volnočasovým aktivitám i podnikání. V mnoha částech města dostanou přednost pěší. Budou zavedeny zóny s maximální rychlostí jízdy 10 km/hod. Všechny nové budovy budou navrženy tak, aby měly takřka nulové emise. Nové autobusové linky a cyklostezky přesvědčí obyvatele, aby nechali svá auta za městem, a přispěli tak ke snížení emisí. Urychluje se program výsadby stromů. Výsledkem je město, které je odolnější vůči změnám klimatu a zároveň pomáhá lidem dodržovat zásady bezpečných rozestupů.

Zóny bez aut

Během posledních osmi let investovala banka více než 150 miliard eur do budování lepších měst. **Barcelonský projekt je podobný finanční transakci v hodnotě 201 milionu eur, která byla také schválena v roce 2020 a která pomůže městu Milán zlepšit energetickou účinnost budov, usnadní obyvatelům pohyb po městě a využívání hromadné dopravy a podpoří tvorbu četnějších otevřených zelených prostranství a obnovení hospodářství po pandemii.**

Klimatický plán města Barcelony bude vyžadovat podstatné snížení emisí skleníkových plynů, spotřeby vody a chudoby. Město má v úmyslu dosáhnout do roku 2050 uhlíkové neutrality. „Obyvatelé Barcelony jsou dosti aktivní a tradičně se zapojují do veřejného života,“ říká vedoucí inženýrka městského rozvoje v Evropské investiční bance Leonor Berriochoa. „Veřejnost se výrazně zapojuje do řešení klimatických a sociálních problémů. Lidé se rádi zapojují a sdělují svá stanoviska. Díky nim jsou města živější.“

ZELENÁ DOHODA V AKCI

Polsko dalo zelenou obnovitelným zdrojům energie – nedávná změna právní úpravy láká do země mezinárodní investory a dláždí cestu k přechodu na ekologicky šetrnou ekonomiku

Na padesátikilometrovém polském úseku baltského pobřeží se staví 29 větrných turbín. Jejich vysoké bílé věže shlížejí na malebnou krajinu, kde žijí losi, srnky a králíci. Po dokončení budou dodávat čistou elektřinu, která pokryje spotřebu 138 000 polských domácností. „Jsem opravdu hrdá na to, jak naše větrná farma dokázala skloubit ochranu přírody s výrobou elektřiny,“ říká Diana Kazakevic, vedoucí polské pobočky litevské energetické společnosti Ignitis Group, která je kótována na burzách ve Vilniusu a Londýně a která se stará o výstavbu této větrné farmy. „V Polsku byla elektřina dosud často na újmu přírodě.“

Větrné farmy Ignitis v pomořanském regionu jsou součástí prvního kroku Polska k čisté energetice – v zemi, která zatím získává prakticky všechnu energii ze spalování uhlí. **Evropská investiční banka podepsala v roce 2020 tři úvěry pro polské větrné farmy a také operaci zaměřenou na solární energii.** „Polsko se kvůli změně klimatu ocitlo pod značným tlakem,“ poznamenává poradce EIB pro nízkouhlíkové energetické technologie Roland Schulze. „Evropská investiční banka stojí v čele pomoci při transformaci polské energetiky.“

Obnovitelné zdroje energie získaly v Polsku na atraktivitě před dvěma lety, kdy stát změnil právní úpravu dodávek energií. Podle nového zákona předkládají společnosti své nabídky na základě ceny, za kterou chtějí elektřinu prodávat. Pokud tržní cena klesne, je jim i nadále zaručena nabídková cena. Bude-li vyšší, uhradí rozdíl státu.

Nové polské projekty v oblasti obnovitelných zdrojů energie

Projekt Ignitis byl jednou z prvních transakcí uzavřených podle nového zákona. Financování Evropské investiční banky, která poskytla na tento projekt úvěr ve výši téměř 60 milionů eur, prokázalo, že „máme partnery s ekologickou a udržitelnou agendou,“ podotýká Diana Kazakevic ze společnosti Ignitis. Stejně jako u dalších čtyř polských operací v oblasti obnovitelných zdrojů, které byly realizovány v roce 2020, převzal záruku za tento úvěr Evropský fond pro strategické investice.

Tento trend, který v Polsku pomalu začíná vystupovat na povrch, by mohl mít klíčový význam z hlediska Zelené dohody pro Evropu. V plánu boje proti změně klimatu, který Evropská komise vyhlásila v roce 2020, se Evropa zavazuje dosáhnout do roku 2050 uhlíkové neutrality. Cílem Zelené dohody je však také zajistit, aby regiony, které jsou v současné době závislé na fosilních palivech, nebyly při přechodu na čisté technologie ponechány napospas osudu. Tento závazek má pro Polsko obzvláštní význam, protože země je silně závislá na uhlí.

„Jsme svědky toho, jak se Zelená dohoda dává do pohybu,“ říká odborník EIB na financování projektů Vincent Metzler. „Energetika vyžaduje rozsáhlou infrastrukturu, což je dobré z pohledu zaměstnanosti. A to vše dává dokonale smysl z hlediska spravedlivé transformace.“

GLOBÁLNÍ POHLED

Největší přínos a zároveň nejlepší příležitosti všem přinese, budou-li středobodem ekonomického růstu lidé, lidská práva a sociální inkluze. Dobře cílené investice mohou napomoci přechodu na ekologicky šetrné hospodářství a přispět ke společenskému rozvoji. EIB proto investuje do projektů, které podporují inkluzivní přístup k přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku a zvyšují odolnost komunit, jež jsou nejvíce dotčeny změnou klimatu v Evropské unii i mimo ni. Zvažováním, respektováním a prosazováním široké škály lidských práv, včetně práv původních obyvatel, místních komunit, migrantů, žen a dětí, a prostřednictvím svých environmentálních a sociálních standardů i příslušných strategií bude EIB i nadále zajišťovat účinnost, vliv a udržitelnost svých operací.

Yasmine Pagni, vedoucí oddělení sociální politiky, ředitelství pro projekty

Hospodářské dopady pandemie onemocnění covid-19 po celém světě těžce postihly sektor mikrofinancování. Celá řada vnitrostátních regulačních orgánů, vedena snahou ochránit mikropodniky, nařídila mikrofinančním institucím (MFI) odložit klientům splátky, což ovšem vedlo ke zhoršení jejich úvěrových portfolií a kvůli propadům peněžních toků i k problémům s likviditou. V této situaci je obzvláště důležitá průběžná podpora, kterou těmto institucím poskytuje EIB ve formě dlouhodobého financování. Po krizi spojené s pandemií covid-19 může být poptávka po finančních zdrojích na podporu obnovy ekonomik tradičně založených na mikropodnicích a malých společnostech silnější než kdykoli dříve.

Milena Messori, vedoucí divize kapitálového financování a mikrofinancování mimo EU, ředitelství pro operace

V Tunisku stejně jako v jiných partnerských zemích zareagovala EIB rychle na koronavirovou krizi tím, že zafinancovala nákup zdravotnických potřeb a zároveň zmírnila podmínky stávajících úvěrů. Část úvěrů určených k rekonstrukci škol jsme použili na pořízení ochranných pomůcek pro učitele a žáky po celé zemi. Pokračovali jsme také ve svém úsilí o zlepšení každodenního života Tunisánů financováním tolik potřebné vodohospodářské infrastruktury a projektu městské mobility v aglomeraci Tunisu, kde žije čtvrtina všech Tunisánů.

Jean-Luc Revéreaux, vedoucí kanceláře EIB v Tunisu, generální sekretariát

V Africe existuje rčení: „Chcete-li se někam dostat rychle, jděte sami. Chcete-li dojít daleko, jděte společně.“ EIB pracuje intenzivně na vytváření partnerství – s členskými státy EU, jejich rozvojovými institucemi a mezinárodními finančními institucemi, a také s vládami a soukromými společnostmi po celém světě. Všechna tato partnerství se tváří tvář koronavirové krizi spojují s naším přirozeným partnerem, Evropskou komisí, do „týmu Evropa“. Ani v této době však nesmíme zapomínat na jiné problémy, které aktuální krize jen dále prohlubuje: změnu klimatu, genderové a jiné nerovnosti, nezaměstnanost, a to obzvláště mezi mladými lidmi. Tyto problémy musí zůstat ve středu našeho zájmu a musíme hledat způsoby, jak je řešit ještě lépe, jak inovovat svůj přístup.

Catherine Collin, vedoucí regionální kanceláře pro východní Afriku, Nairobi, generální sekretariát

Pandemie covid-19 nezná hranice a její bezprecedentní hospodářské a sociální dopady tak ovlivňují celý svět. Vážně postižení jsou i naši partneři ze zemí procesu rozšiřování Unie a sousední země. Jakožto banka EU sehrává EIB zvláštní úlohu v tom smyslu, že pomáháme našim sousedům reagovat na dalekosáhlé dopady pandemie. Od začátku stávající krize pracujeme v úzké spolupráci s Evropskou komisí a v rámci iniciativy „tým Evropa“ jsme přispěli k posílení systémů zdravotní péče a podpořili komunity podnikatelů a modernizaci základní infrastruktury.

Flavia Palanza, ředitelka, sousední země, ředitelství pro operace

EIB podporuje výstavbu soukromých fotovoltaických elektráren v Senegal, Zambii a Mexiku a také větrných farem v Mongolsku, Keni a Jordánsku. Jakožto klimatická banka EU budeme i nadále podporovat využívání čisté a cenově dostupné energie na rozvíjejících se trzích. Soukromé projekty v oblasti využívání energie z obnovitelných zdrojů jsou zpravidla financovány s omezeným ručením, na bázi jednotlivých projektů, a od roku 2015 představují více než 90 % všech úvěrů EIB směřujících na financování projektů mimo Evropskou unii.

Paloma Perez de Vega, vedoucí divize projektového financování pro globální partnery a sousední země, ředitelství pro operace

Každá krize je zároveň příležitostí. Pandemie nemoci covid-19 a omezená možnost cestovat podtrhují hodnotu našich neustále se rozrůstajících externích týmů takřka v 30 kancelářích na pěti kontinentech. I přes aktuální problémy se nám daří efektivně a účinně plnit naše lokální plány.

Ulrich H. Brunnhuber, vedoucí divize zastoupení pro vnější činnost, generální sekretariát

RYCHLÁ POMOC

Pandemie koronaviru představuje zatěžkávací zkoušku pro marocké zdravotnictví. Velkou vzpruhou v boji s touto krizí je pro něj rychlá finanční pomoc EIB, která zároveň umožňuje školit lékařský personál a zlepšovat kvalitu života po celé zemi

Lůžka v Centre Hospitalier Universitaire (CHU) Ibn Rochd v Casablance se plní pacienti s nemocí covid-19. Vedoucí infekčního oddělení nemocnice profesor Kamal Marhoum El Filali tvrdí, že nemocnice tento příliv „zatím zvládá“. Pokud ale nárůst počtu pacientů neustane, mohou nemocnici rychle dojít lůžka pro intenzivní péči a resuscitaci. „Jsme ve stále větších obtížích,“ podotýká doktor Marhoum.

Maroko učinilo na jaře velmi rozhodné kroky k zastavení pandemie, když uzavřelo celou zemi a odřízlo ji od veškerého cestovního ruchu. Stejně jako celá řada jiných států však Maroko čelilo i druhé silné vlně infekčního onemocnění.

V půlce listopadu země evidovala přibližně 5 000 nových případů a 80 úmrtí denně. V té době již infekci prodělalo více než 320 000 z celkového počtu 37 milionů obyvatel a zemřelo přibližně 5 000 lidí. Zdravotnictví praskalo pod náporom krize ve švech.

“**Byli jsme pod neskutečným tlakem, neboť nám bylo jasné, že jde doslova o životy. Nejdůležitější byl čas.**”

CHU přijímá pouze pacienty se závažným průběhem onemocnění covid-19 – tedy ty, kteří potřebují intenzivní péči nebo resuscitaci – a své vlastní zaměstnance, kteří se nakazili virem. Doktor Marhoum podotýká, že jedním z největších problémů je pro jeho nemocnici rostoucí počet pracovníků, kteří onemocněli nebo byli vystaveni viru a musí až na 14 dnů do karantény. „**Docházejí nám lidé,**“ říká. „**Jde o obrovský organizační problém.**“

Tváří v tvář pandemii

V okamžiku, kdy Maroko na jaře nařídilo uzávěru, mělo jen 77 případů koronaviru. Vláda však sledovala, jak virus decimoval některé části Španělska, a bylo jí jasné, že místní zdravotnictví nemá ke zvládnutí takového náporu potřebné zdroje. „Kdybychom se dostali na stejnou úroveň jako Evropa, převálcovalo by nás to,“ vysvětluje doktor Marhoum.

Díky drastickým opatřením se Maroku podařilo udržet počet mrtvých na minimu. Smrtnost – tedy počet úmrtí k celkovému počtu nakažených – zde v první vlně byla jedna z nejnižších na světě. Stejně jako v jiných částech Afriky se tato nízká míra smrti připisuje mládí marocké populace.

Uzávěry také umožnily vládě získat drahocenný čas na zřízení testovacích kapacit, webových stránek a telefonních linek pro komunikaci s veřejností. Vláda pracovala společně s globálními institucemi, jako například Světovou zdravotnickou organizací, na tom, aby co nejlépe vyladila svou reakci na pandemii, a současně se jí podařilo získat tolik potřebné finanční prostředky od mezinárodních věřitelů, včetně **Evropské investiční banky, která zemi poskytla úvěr ve výši 200 milionů eur na pořízení zdravotnických potřeb, školení zdravotníků a další opatření k posílení**

zdravotnického systému. Díky těmto opatřením se podařilo ušetřit křehké místní zdravotnictví a 9 200 lékařů v sektoru veřejného zdravotnictví před vážnými potížemi.

Stálý kontakt

Marocká uzávěra přišla jen týden poté, co se z Casablanky do Lucemburku vrátil vedoucí úvěrový pracovník EIB a vedoucí kanceláře v Maroku Hervé Guenassia. Do té doby byl v neustálém kontaktu s marockými úřady, a banka tak byla při březnovém propuknutí pandemie schopna rychle reagovat na žádost Maroka o pomoc. Z úvěru EIB ve výši 200 milionů eur byly pořízeny zdravotnické potřeby, zásoby a vybavení. Flexibilní podmínky úvěru umožňují Maroku použít finanční prostředky na jakékoli zdravotnické nákupy související s onemocněním covid-19 po 1. únoru 2020. Doklady o nákupech lze předložit zpětně. Z úvěru bude rovněž možné uhradit až 90 % nákladů na projekt, tedy o mnoho více, než je běžných 50 %.

Peníze dorazily do Maroka v rekordním čase, přičemž částka 100 milionů eur byla vyplacena za pouhý jeden měsíc. „Byli jsme pod neskutečným tlakem, neboť nám bylo jasné, že jde doslova o životy,“ dodává Guenassia. „Nejdůležitější byl čas.“

Guenassia následně využil marocký úvěr jako základ pro komplexnější nástroj podpory – programový úvěr pro veřejné zdravotnictví v sousedních zemích v souvislosti s pandemií covid-19. Tento úvěr by měl pomoci sousedům Evropské unie ve východní Evropě, na Blízkém východě a v severní Africe vypořádat se s aktuální krizí. Správní rada EIB následně tento nový programový úvěr schválila během jediného měsíce. Úvěr využívá možnosti, jež skýtá iniciativa „tým Evropa“ – částka 36 miliard eur, již daly společně dohromady Evropská komise, členské státy, Evropská investiční banka a Evropská banka pro obnovu a rozvoj, má pomoci partnerským zemím EU překonat současnou pandemii koronaviru.

Využití mezinárodní podpory

Maroko je jednou z afrických zemí, které jsou nejvíce postiženy koronavirem. Vedoucí zastoupení EIB v Maroku Anna Barone uvádí, že pandemie odhalila velké mezery v místním systému zdravotní péče: slabou nemocniční infrastrukturu, nedostatek vyškolených zdravotnických pracovníků a velké rozdíly v pokrytí zdravotní péčí. Na začátku krize mělo Maroko jeden z nejmenších počtů nemocničních lůžek na obyvatele v regionu s pouhým 1,1 lůžkem na 1 000 obyvatel. Celkové veřejné výdaje na zdravotnictví jsou nízké i v porovnání s okolními zeměmi a činí přibližně 160 amerických dolarů na osobu a rok, dodává.

Ačkoli nedostatek infrastruktury zůstává i nadále znepokojivý, v krátkodobém horizontu se Maroku podařilo účinně reagovat, když využilo možnosti získat finanční pomoc a zkušenosti od mezinárodního společenství. Země zdvojnásobila počet lůžek intenzivní péče na přibližně 3 000. Byla zřízena testovací centra a každý den se otevírají nová. Úvěry od EIB a dalších věřitelů pomohly uhradit tolik potřebné zdravotnické potřeby, vybavení a léčbu.

Najít dostatek kvalifikovaného lékařského personálu pro boj proti pandemii je však palčivější problém. Čeho se obzvláště nedostává, jsou školení zdravotníci ve venkovských oblastech, jež mají často omezenou infrastrukturu a jsou odříznuty obtížně překonatelnými geografickými překážkami, jako jsou hory či poušť. „I kdyby měli všechny peníze světa, pokud jim bude scházet personál pro

distribuci roušek a laboratorní testování, budou mít problém," říká vedoucí ekonomka EIB pro oblast zdravotnictví Dana Burduja, která pracuje na marockém projektu.

Maroko má přibližně třetinu lékařů na 1 000 obyvatel ve srovnání se sousedním Tuniskem (0,54 na 1 000 obyvatel). Část úvěru EIB bude proto použita na „měkké“ investice, jako je vzdělávání klinických specialistů a lékařů a vyškolení zdravotnického a administrativního personálu nemocnic.

Nerovná cesta k univerzální péči

Maroko přijalo plán zavedení univerzální zdravotní péče v roce 2002. I když je tato cesta dlouhá a náročná, přináší už první výsledky. Střední délka života je zde na dobré úrovni a zlepšují se i jiné klíčové ukazatele. Například kojeneckou úmrtnost se podařilo snížit na polovinu ze 42 úmrtí na 1 000 živě narozených dětí v roce 2000 na 20 v roce 2017.

Posledním krokem k rozšíření zdravotní péče má podobu strategie na pětileté období 2017–2021, mezi jejíž priority patří zlepšení vybavenosti nemocnic, rozšíření zdravotního pojištění i na osoby samostatně výdělečně činné či pracovníky v regulovaných povoláních, zvýšení počtu zaměstnanců ve zdravotnictví a standardizace vzdělání pro marocké studenty medicíny.

Vláda se stará i o financování svých plánů. Státní výdaje na zdravotnictví se zvýšily v roce 2019 nominálně o 10 %, zatímco celkové investice do zdravotnictví ve veřejném i soukromém sektoru vzrostly podle Oxford Business Group o 40 %.

Realitou však je, že pro celou řadu Maročanů je zdravotní péče, a zejména ta primární, stále nedostupná. Ačkoli třetí rozvojový cíl OSN vyžaduje univerzální přístup k alespoň základní zdravotní péči, řada obyvatel Maroka takový přístup postrádá, buď proto, že žijí na venkově, nebo proto, že se na ně nevztahuje systém veřejného pojištění RAMED.

„V zásadě platí, že i když na papíře mají chudí a zranitelní přístup k bezplatné péči," zmiňuje Barone, „tyto služby trpí nedostatkem infrastruktury, personálu a kvality.“

Krise jako příležitost k reformě

Barone uvádí, že vlna mezinárodní podpory, jíž se Maroku dostalo během pandemie, by mohla být impulsem k řešení zbývajících problémů v přístupu ke zdravotní péči. „Musíme využít naléhavosti krizové situace, abychom uskutečnili reformy, které zpravidla trvají mnohem déle," říká.

Svou roli zde hraje také Evropská investiční banka. Barone konstatuje, že banka může přispět ke zvýšení spolupráce mezi různými subjekty zapojenými do marockého zdravotního systému a také poskytnout odborné znalosti a technickou podporu. Banka EU může také pomoci při rekonstrukci a výstavbě více nemocnic, zejména ve venkovských oblastech.

Evropská unie a Maroko pracují společně na novém programu spolupráce pro období 2021–2027, který by mohl být novým impulsem pro provedení reform. „Může to být obrovská příležitost ke stanovení priorit při obnově ekonomiky a k podpoře společnosti," říká Barone, „přičemž zlepšení zdravotní péče by se stalo středobodem obnovy celé země.“

“ Musíme využít naléhavosti krizové situace, abychom uskutečnili reformy, které zpravidla trvají mnohem déle. ”

NENECHME MLADÉ PŘIJÍT O SNY

Uzávěra ekonomiky může být na úkor vzdělávání. Maroko a Tunisko ale dokázaly rychle studentům poskytnout vše potřebné k dalšímu studiu

Když pandemie donutila v březnu marocké školy zavřít své brány, začala Univerzita Euromed ve Fezu okamžitě usilovně pracovat na tom, aby umožnila studentům zúčastnit se výuky alespoň přes internet. Pro celou řadu studentů, jako je Wafa Harir, která žije asi 100 kilometrů jižně od města, však nebylo jednoduché přizpůsobit se dálkovému studiu. „Připojení bylo pomalé a nestabilní, stránky často padaly,“ říká Harir, která studuje digitální inženýrství a umělou inteligenci. Co je ještě horší, mobilní datové připojení, bez kterého se nelze k online výuce připojit, je zde drahé.

Harir, stejně jako více než 400 dalších studentů univerzity, neměla svůj vlastní notebook ani spolehlivý přístup k internetu. Univerzita se rozhodla podat zvláštní žádost o pomoc, protože EIB již dříve společně s Evropskou unií financovala její výstavbu. Evropská investiční banka a delegace Evropské unie v Maroku darovaly částku 500 000 eur, již dala k dispozici Evropská komise. Tyto prostředky by měly studentům pomoci adaptovat se na domácí studium. **„Kvůli pandemii covid-19 jsou sny o studiu v ohrožení,“ říká vedoucí inženýr EIB Didier Bosman. „Naším cílem nebylo vrátit vše do normálu, ale nabídnout studentům nové možnosti, jak studovat a prosperovat.“**

Jen několik týdnů poté, co EU poskytla svůj příspěvek, bylo studentům, kteří neměli počítače a žili ve vzdálených oblastech se špatným připojením, předáno 420 notebooků s neomezeným připojením k internetu.

Tato operace se zaměřila na dívky, které potřebovaly počítač a připojení k internetu. Nouhayla Chahm je 21 let a studuje čtvrtým rokem obor inženýrské stavitelství. **„Jsem vděčná své univerzitě a Evropské unii za to, že mi dodaly odvalu a energii pokračovat,“** říká. Protože má Chahm výborný prospěch, může si notebook nechat po dobu tří let. Díky příspěvku bylo možné také nakoupit 3D tiskárny na výrobu roušek pro opakované použití a jednorázových filtrů pro studenty a personál.

V Tunisku na správné cestě

Mezinárodní škola v Tunisu prochází rekonstrukcí v rámci plánu modernizace třetiny všech středních škol. Tento projekt v hodnotě 220 milionů eur financují tuniská vláda, EIB, německá banka KfW a grant Evropské unie. V době, kdy se studenti této školy už připravovali na závěrečné zkoušky, však muselo tuniské ministerstvo školství požádat naléhavě o pomoc. Nemělo totiž dostatek hygienických prostředků, jako jsou roušky a dezinfekce na ruce, aby mohlo studentům zaručit bezpečnost při zkouškách.

A zde znovu zasáhl Didier Bosman z EIB. Věděl, že díky poklesu hodnoty tuniského dináru zbylo z úvěru, který banka poskytla na rekonstrukci školy, oproti očekávání celých 8 milionů eur. Navrhl proto, aby banka použila část těchto peněz k rychlému pořízení hygienických prostředků do tuniských škol. Během jediného týdne bylo objednáno 750 000 roušek a 102 500 litrů dezinfekce na ruce pro 240 000 studentů a 160 000 učitelů a dalších zaměstnanců škol.

SOLIDARITA PŘI OČKOVÁNÍ

Díky jedinečné globální iniciativě zaměřené na zmírnění zdravotních a ekonomických dopadů současné pandemie získají chudé africké země přístup k vakcíně proti onemocnění covid-19

Nikdo nebude v bezpečí, dokud nebudou v bezpečí všichni. Infekční nemoci totiž neznají hranice. Aby však bylo možné ochránit všechny, musí mít přístup k vakcíně proti nemoci covid-19 všechny státy, ať už bohaté, nebo chudé.

To je posláním ojedinělé celosvětové iniciativy COVAX, v jejímž čele společně stojí Aliance pro vakcíny Gavi, Světová zdravotnická organizace a Koalice pro inovace v připravenosti na epidemie. S podporou Evropské investiční banky a Evropské komise chce COVAX zajistit spravedlivý přístup k vakcíně proti koronaviru pro všechny země.

„ Jak se evropské státy začaly uzavírat ve snaze zabránit šíření infekce, objevovala se zároveň ochota přispět k zajištění spravedlivého přístupu k vakcínám. „

„Spravedlivá distribuce úspěšných vakcín proti onemocnění covid-19 je klíčem k zastavení pandemie a zlepšení zoufalé situace v rozvojových zemích,“ říká investiční pracovnice Evropské investiční banky Raffaele Cordiner, která na tomto projektu pracuje. „Společné úsilí Evropské investiční banky a Evropské komise jakožto ‚týmu Evropa‘ podtrhuje význam mnohostranného přístupu k řešení globálních zdravotních problémů. Evropa dala dohromady inovativní finanční nástroj, který je důkazem solidarity s našimi spoluobčany, jež je v tomto nebezpečném období tak důležitá.“

EIB investuje částku 400 milionů eur do tzv. předběžné tržní záruky COVAX – jedná se o inovativní nástroj financování, který podpoří zapojení 92 nízkopříjmových či středněpříjmových států do této iniciativy. Díky tomuto nástroji získají státy zapojené do iniciativy COVAX přístup k bezpečným a účinným vakcínám proti koronaviru, které budou financovány dárci. Ve spojení s další podporou, jejímž cílem je zajistit připravenost a organizaci očkování v jednotlivých státech a v jejímž čele stojí aliance Gavi a její partneři, Světová zdravotnická organizace a Dětský fond OSN (UNICEF), zajistí COVAX, aby bylo možné rychle ochránit nejzranitelnější skupiny obyvatel ve všech zemích, bez ohledu na výši jejich příjmů.

Spolu se zárukou spravedlivého přístupu pro všechny státy má COVAX za cíl urychlit vývoj a výrobu vakcín proti nemoci covid-19. Poskytuje podporu při zavádění očkovacích kampaní, včetně dodavatelského řetězce schopného kontrolovat teplotu očkovací látky, což je nezbytně nutné pro účinnou distribuci vakcín.

Mise solidarity

Téměř 100 států, které se na své vlastní náklady zapojily do iniciativy COVAX, poskytne finanční příspěvek a sdruží své prostředky na vývoj a nákup vakcín. Zároveň bude účast 92 nízkopříjmových

“ **Tato krize je bezprecedentní z hlediska globální a synchronizované povahy jejích dopadů.** ”

a středněpříjmových zemí financována z příspěvků dárců. Mezi takové země patří státy subsaharské Afriky a jižního sousedství EU, které by si jinak nemohly očkování dovolit. „Jde zejména o misi solidarity,“ říká specialistka Evropské investiční banky na vědy o živé přírodě Anna Lynch, která na této dohodě s iniciativou COVAX spolupracovala. „Jak se evropské státy začaly uzavírat ve snaze zabránit šíření infekce, objevovala se zároveň ochota přispět k zajištění spravedlivého přístupu k vakcínám.“

Polovina nízkopříjmových zemí a čtvrtina zemí se středními příjmy čelí velkému riziku závažných hospodářských dopadů onemocnění covid-19. Světová zdravotnická organizace odhaduje, že počet lidí trpících hladem by mohl v důsledku pandemie celosvětově vzrůst o dalších 132 milionů.

„Tato krize je bezprecedentní z hlediska globální a synchronizované povahy jejích dopadů,“ upozorňuje ředitelka oddělení pro hospodářské věci EIB Debora Revoltella. „Postiženy jsou prakticky všechny země a regiony světa. Pro všechny nebo většinu těchto zemí jde o jednu z největších překážek ekonomického růstu, kterým musely kdy čelit.“

Rovný přístup k vakcínám pro bohaté i chudé

Vakcína je jedním z nejlepších nástrojů k překonání dopadů pandemie na zdraví i ekonomiku.

Iniciativa COVAX financuje vývoj celé řady možných očkovacích látek. Podporuje masivní výrobu vakcín a vyjednává o cenách s jejich výrobci. Její investice umožňují výrobcům okamžitě rozšířit výrobní kapacity a zahájit výrobu ještě před skončením klinických zkoušek a registrací. Bude-li vakcína úspěšná, budou pak tyto dávky okamžitě k dispozici.

Cílem iniciativy COVAX je zajistit, aby všechny státy měly přístup k dávkám bezpečné a účinné vakcíny v rámci přibližně stejného zkráceného harmonogramu. Bez toho se nepodaří dostat pandemii pod kontrolu a snížit její dopady na hospodářství, komunity, jednotlivce, obchod i cestování.

V akutní fázi pandemie se iniciativa COVAX zaměří na zajištění dostatečných dodávek a prostředků, jež umožní všem státům naočkovat nejzranitelnější skupiny obyvatel – zdravotníky a zaměstnance sociálních služeb, seniory a nemocné. Vakcíny budou rozdělovány rovným dílem mezi státy, které si je financují samy, a státy, které mohou využít zmiňované předběžné tržní záruky, a to na základě Rámce WHO pro spravedlivé rozdělení vakcín.

Síla v jednotě

Služby Evropské investiční banky pracovaly „jak nejrychleji bylo v lidských silách“ na vytvoření struktury a na podpisu operace COVAX, říká Raffaele Cordiner z EIB. „Jednalo se o pozoruhodnou spolupráci a tempo, to vše ve snaze ukončit akutní fázi pandemie a obnovit hospodářství.“

Úvěr Evropské investiční banky kryje záruka Evropské komise poskytnutá v rámci Evropského fondu pro udržitelný rozvoj, který propaguje proaktivní politiku rozvojové pomoci a podporuje především investice v sousedství EU a Africe. To vše nad rámec podpory ve výši 100 milionů eur, kterou iniciativě COVAX poskytla Evropská unie.

Tento globální přístup k očkování umožní sociální a hospodářskou obnovu a sníží nebezpečí návratu onemocnění. COVAX dokládá, že v jednotě je skutečně síla.

“ Evropa dala dohromady inovativní finanční nástroj, který je důkazem solidarity s našimi spoluobčany, jež je v tomto nebezpečném období tak důležitá. ”

DALŠÍ INFEKČNÍ HROZBA

Podle biomedicínské firmy, která vyvíjí novou vakcínu proti tuberkulóze, jde o zcela zásadní věc pro rozvojový svět

Během posledních 30 let se tuberkulóza stala globálním problémem a trpí jí odhadem jedna čtvrtina všech lidí na světě. V rozvojových zemích jde o obrovský problém, protože chudoba a nestabilní politická situace narušují průběh programů, které by mohly šíření této nemoci omezit. Většina biotechnologických společností však problém ignoruje.

Ale ne tak Leander Grode. „Pracuji na léčbě nemoci, která zabíjí nejvíce lidí, a je tak nejnebezpečnější infekční nemocí na světě,“ říká.

Je nezbytně nutné vyvinout bezpečnější a účinnější očkovací látky proti tuberkulóze. Hlavní vakcína, která se dnes používá – BCG – je už zhruba 100 let stará. Evropská investiční banka podepsala v srpnu smlouvu o úvěru ve výši 30 milionů eur s Grodeho společností Vakzine Projekt Management, známou také jako VPM, s cílem financovat pokročilou fázi výzkumu látky VPM1002. Jedná se o novou očkovací látku proti tuberkulóze, jež by měla být podávána malým dětem.

“ **Klinický výzkum infekčních nemocí je značně podfinancovaný.** ”

Zásadní věc pro Afriku a HIV

Mnoho lidí očkovaných látkou BCG se nakonec tuberkulózou stejně nakazí. Společnost VPM věří, že její nový lék bude schopen zajistit lepší ochranu. Úvěr EIB je součástí větší operace, která by mohla zahrnovat i částku 15 milionů eur na vývoj léku proti HIV, tedy viru, který způsobuje nemoc AIDS. V Africe je tuberkulóza nejčastějším onemocněním mezi lidmi, kteří se nakazili virem HIV. „Nemůžeme přestat bojovat s nemocemi, jako je tuberkulóza,“ apeluje úvěrová pracovnice Evropské investiční banky Raffaele Cordiner, která se podílela na financování pro VPM. „Věříme, že covid-19 dostaneme brzy pod kontrolu, ale tuberkulóza tu s námi je už přinejmenším 200 000 let.“

Tuberkulóza i onemocnění covid-19 se šíří drobnými kapénkami, které se uvolňují kašláním či kýčáním. Podobně jako koronavirus, i neléčená tuberkulóza způsobuje závažné plicní problémy, napadá však také mozek, ledviny a páteř.

Pokud se lidé domnívají, že koronavirus je neuvěřitelně chytrý, měli by vidět, jak funguje tuberkulóza, říká projektová manažerka Sina Brückner, která pracuje na nové vakcíně VPM. „Tuberkulóza je velmi chytrá nemoc, která se mimořádně adaptovala na člověka,“ vysvětluje. „Je velmi obtížné s ní bojovat a může způsobit řadu zdravotních problémů. Lidé trpí podvýživou, rychle hubnou, nemohou jíst. Ve srovnání s koronavirem je boj s tuberkulózou mnohem složitější. Jde o zcela jinou úroveň.“

Více finančních prostředků na očkování proti tuberkulóze v rozvojovém světě

Nedostatek financí je jednou z největších překážek vývoje nové vakcíny proti tuberkulóze. Tento typ očkovací látky pomáhá především rozvojovým zemím a z hlediska farmaceutických firem tedy nejde o finančně příliš lákavou záležitost, na rozdíl třeba od léčby rakoviny, kde mohou očekávat vyšší zisky.

Úvěrová pracovnice EIB Rafaelle Cordiner uvádí, že Evropská komise nebo státy Evropské unie musí společně, jako je VPM, finančně pomoci. Pokud by byl bance EU svěřen v tomto ohledu zvláštní mandát, získala by více možností a prostředků na podporu rizikovějšího výzkumu či nevyzkoušených technologií. Úvěr, který EIB poskytla na vývoj vakcíny proti tuberkulóze, kryje nástroj Impact Financing Envelope, který podporují členské státy EU a využívá se pro rozvojové projekty v chudších částech Afriky. Úvěr má formu smlouvy o poskytnutí rizikového kapitálu, který bude splacen na základě budoucích klinických zkoušek a tržních výsledků léku. Nebude-li lék fungovat, může být úvěr odepsán.

Cenově dostupná léčiva a hromadné očkování

„Je opravdu důležité, abychom financovali takovéto projekty,“ říká specialistka banky na vědy o živé přírodě Anna Lynch. „Klinický výzkum infekčních nemocí je značně podfinancovaný a investice do léčby vysoce nebezpečných patogenů jsou často příliš rizikové. Věříme, že by v budoucnu mohlo financování vycházet z globálního zatížení danou nemocí.“

Vakzine Projekt Management je dceřiná společnost největšího výrobce vakcín na světě Serum Institute of India. Společnost založil Cyrus Poonawalla, který si vytyčil za cíl zajistit cenově dostupná léčiva pro rozvojový svět a naočkovat co možná nejvíce lidí.

„Serum Institute je neuvěřitelná organizace,“ říká Cristina Niculescu, další specialistka na vědy o živé přírodě v Evropské investiční bance. „Skutečně je žene kupředu filantropická vize cenově dostupných vakcín.“

Nové léčivo společnosti VPM bude zaměřeno zejména na země subsaharské Afriky s vysokým výskytem tuberkulózy. Klinické zkoušky budou probíhat v Ugandě, Gabonu, Keni, Tanzanii a Lesothu.

Podle výkonného ředitele společnosti VPM Leandera Grodeho svítá konečně ve výzkumu vakcíny proti tuberkulóze a dalším infekčním nemocem na lepší časy, a to zčásti díky koronaviru.

„Covid vše změnil,“ vysvětluje. „Lidé si začínají uvědomovat, že si už nemohou dovolit pasivně vyčkávat, než nemoc přijde, a teprve pak se jí pokoušet léčit pomocí nových léků. Budoucnost světa spočívá v lepším očkování.“

“ Budoucnost světa spočívá v lepším očkování. ”

GRUZÍNSKÝ SÝR SE ŠVÝCARSKOU PŘÍCHUTÍ

Gruzínští farmáři se díky úvěru podporovaném Evropskou unií mohou vzdělávat ve švýcarské zemědělské škole

Zemědělství je důležitou součástí gruzínské národní identity. Polovinu území státu tvoří zemědělská půda a v tomto odvětví pracuje přibližně stejný podíl veškerého praceschopného obyvatelstva, v naprosté většině na malých vlastních farmách. Ale produktivita je nízká a farmáři se často ocitají na hranici chudoby. S cílem podpořit tento sektor a zvýšit kvalifikaci pracovních sil se v Sarkineti právě otevírá odborné učiliště. Obec se nachází vysoko v horách poblíž města Dmanisi, asi 120 km od hlavního města Tbilisi. Jedná se o společný projekt s tradiční švýcarskou zemědělskou školou. „Přírodní podmínky v Dmanisi jsou podobné těm ve Švýcarsku,“ říká ředitel školy Tinatin Makharadze. „Tento region patří k těm zranitelným, takže projekt pomůže jeho oživení a vytvoří další příležitosti k výdělku.“

Swiss Agricultural School Caucasus (v českém překladu „Švýcarská zemědělská škola Kavkaz“) nabídne ve spolupráci se švýcarským školícím centrem Plantahof krátkodobé i dlouhodobé kurzy chovu dobytka a mlékařské výroby. Tato soukromá nezisková iniciativa, jež se chystá provozovat vlastní sýrárnu a mléčnou farmu, bude financována z úvěru britské banky Bank of Georgia a z příspěvků švýcarských a gruzínských partnerů, švýcarské Agentury pro rozvoj a spolupráci a Rozvojového programu OSN.

Posílení spolupráce s ceněným sousedem EU

EIB podepsala s Bank of Georgia smlouvu o úvěru ve výši 50 milionů eur určeném pro malé a střední podniky a podniky se střední kapitalizací. Tento úvěr byl již zčásti čerpán v průběhu roku 2020. V prosinci podepsala banka další úvěr ve výši 25 milionů eur v rámci mimořádných opatření, jimiž „tým Evropa“ reaguje na pandemii covid-19. Bank of Georgia pak tyto prostředky dále půjčuje místním subjektům, včetně Swiss Agricultural School Caucasus. Jednalo se o první úvěr banky EU pro Bank of Georgia, který byl částečně poskytnut v místní měně, čímž se vyloučilo kurzové riziko pro konečného příjemce. „Tento úvěr Evropské investiční banky má okamžitý krátkodobý a zároveň i dlouhodobý vliv na místní trh,“ říká vedoucí oddělení financování v Bank of Georgia Levan Kobiashvili. „Umožnil nám přenést výhody na malé a střední podniky, které tvoří důležitou součást našeho portfolia.“

EIB dokázala nabídnout tuto atraktivní možnost financování v místní měně díky příspěvku Evropské komise v rámci tzv. iniciativy obsáhlé a komplexní zóny volného obchodu (DCFTA) pro východní regiony. „V Gruzii tvoří malé a střední podniky klíčovou součást ekonomiky,“ říká úvěrový pracovník EIB Andreas Berkhoff, který na operaci pracoval. „Svou prací dokazujeme, že tyto podniky mají prospěch ze spolupráce mezi Gruzíí a EU. Na jejich podpoře pracujeme společně s delegací EU a Komisí v rámci východního partnerství.“ Podpora EU pro malé a střední podniky ve státech východního partnerství spadá pod iniciativu EU4Business. Skupina Evropské investiční banky je hlavním partnerem této iniciativy.

DĚTI V DOBĚ DIGITALIZACE

Digitální vzdělávání proměňuje od základu srbské školství. Země tím zvyšuje svou hospodářskou odolnost a schopnost reagovat na budoucí pandemii obdobné covid-19

Pandemie má obrovský dopad na vzdělávání, neboť uzávěry škol a univerzit se dotýkají více než 90 % všech studentů ve 194 zemích světa. Vlády byly nuceny rychle reagovat a položit základy pro vzdělávání na dálku. Celá řada z nich uvedla do praxe programy studia po internetu. Kde to nebylo možné, použily televizi či dokonce rozhlas.

Krise však odhalila digitální propast mezi státy i uvnitř jednotlivých zemí. Vyšla najevo globální potřeba digitální transformace vzdělávání. Do této transformace je zapojena i Evropská investiční banka.

V Srbsku budou s pomocí banky všechny školy digitalizovány do roku 2021. Digitální reforma a reforma vzdělávání představují dvě hlavní priority srbské vlády. Evropská investiční banka podpořila úvěr ve výši 65 milionů eur na modernizaci digitální infrastruktury a digitálních výukových materiálů, a také školení učitelů (s podporou UNICEF). Vzhledem k důležitosti projektu banka financuje téměř 60 % celkových nákladů v hodnotě 111 milionů eur. V roce 2021 poskytne další 4 miliony eur na technickou pomoc a poradenství.

„Pandemie covid-19 a s ní související omezení společenského života silně narušily vzdělávací systémy a procesy,“ říká vedoucí úvěrová pracovnice EIB Isabelle Stoffel, která na této operaci pracovala. „Tyto dříve nepoznané okolnosti nám ukázaly, nakolik lepší digitální infrastruktura zvyšuje efektivitu školství v nouzových situacích. Kromě vyšší odolnosti vůči budoucím krizím vytvoří tato investice také lepší podmínky pro zaměstnávání mladých lidí, zvýší konkurenceschopnost a podpoří růst inovací v zemi.“

Když Srbsko v březnu uzavřelo svou ekonomiku, přesunulo se vzdělávání z učeben na televizní obrazovky. Ministerstvo školství, vědy a technologického rozvoje začalo vysílat vzdělávací obsah pro základní i střední školy na celostátních veřejnoprávních programech. Stejně jako mnoho dalších zemí muselo Srbsko rychle reagovat a přizpůsobit se nové situaci. Bylo nutné vytvořit zvláštní obsah současně pro více různých tříd.

Země ale v té době již několik let připravovala obsah svého digitálního vzdělávání. „Už před tímto projektem připravila vláda obsah online vzdělávání pro čtyři třídy základní školy, což se pak ukázalo jako mimořádně užitečné během uzávěry,“ říká Milan Dobrijević, který stojí v čele odboru digitální agendy Ministerstva průmyslu, cestovního ruchu a telekomunikací a který na projektu pracoval už od jeho počátku.

Vzhledem k tomu, že součástí projektu je i zkvalitnění digitální infrastruktury a výukových materiálů ve školství, spadá do gesce dvou ministerstev – telekomunikací a školství. „Do konce příštího roku bude již více než 1 800 větších škol plně pokryto vysokorychlostním bezdrátovým připojením k internetu a ostatní, vzdálenější školy budou připojeny pomocí širokopásmových mobilních zařízení,“ doplňuje Dobrijević.

// **Jedná se o klíčový krok srbského plánu stát se digitální ekonomikou.** //

Od hardwaru k softwaru

„Vedle zlepšování digitální infrastruktury je součástí projektu i celostátní školení učitelů,“ říká ekonomka Evropské investiční banky pro oblast vzdělávání Nihan Koseleci Blanchy. „Srbské ministerstvo školství navíc vyvíjí současně i interaktivní online výukové materiály a učebnice.“

Celkem dostane v rámci tohoto školení možnost zlepšit své digitální dovednosti zhruba 50 000 učitelů po celé zemi. „Jedná se o klíčový krok srbského plánu stát se digitální ekonomikou,“ dodává Koseleci Blanchy.

Srbsko si uvědomuje úlohu vzdělávání v oblasti digitalizace. Podle údajů Eurostat se úroveň jednotlivých digitálních dovedností v Srbsku zvýšila z 32 % v roce 2015 na 46 % v roce 2019. V roce 2018 mělo Srbsko 2 000 digitálně vybavených učeben. O rok později již jejich počet přesáhl 10 000. Krom toho, počínaje letošním školním rokem je v prvních třídách povinná počítačová věda a už ve třetí třídě se začínají děti učit programovat. „Všechny tyto programy pomohou zvýšit odolnost srbského vzdělávacího systému, což následně zajistí rozvoj dovedností, ze kterých vznikají nové nápady a technologie,“ vysvětluje Koseleci Blanchy.

Domácí úkoly hotovy

Také v Chorvatsku sklízí školní děti plody dobrého digitálního plánování. Před několika lety zahájila země program digitalizace školství s cílem zajistit kvalitní vzdělávání využívající nejmodernější digitální nástroje, jak pro vyučující, tak pro žáky. Součástí plánu byly nové nabídky online obsahu, softwaru, školení pro učitele a další personál škol a také instalace nového vybavení.

Tento celostátní program digitalizace byl zahájen pilotním projektem v letech 2015 až 2018, do něhož se zapojilo více než 150 škol, tedy 10 % všech škol v zemi. V druhé fázi, která skončila v roce 2019, se projekt uskutečnil ve zbývajících školách. Celý program pomohl studentům ve více než 1 300 školách, aby se cítili komfortněji při práci a učení online.

Při přípravě této iniciativy pomohla platforma JASPERS (Společná pomoc na podporu projektů v evropských regionech) a podporují ji i Evropská komise a EIB. JASPERS pomáhá regionům a městům zlepšovat způsob, jakým využívají evropské fondy. Platforma pomohla Chorvatsku celý program připravit, včetně informací, jak integrace informačních technologií do vzdělávacího systému pomáhá dětem, podporuje celoživotní vzdělávání a prospívá hospodářství a sociálnímu rozvoji země.

Poté, co bylo Chorvatsko v roce 2020 nuceno uzavřít svou ekonomiku, přispěl tento program digitalizace spolu s dalšími již zavedenými vzdělávacími opatřeními k hladkému přechodu na domácí vzdělávání. Když se v půlce března zavřely školy, mohli žáci základních a středních škol pokračovat ve školní docházce přes internet.

KDE SE BEROU PENÍZE



Evropská investiční banka, která je z hlediska objemu vydaných dluhopisů a poskytnutých úvěrů největší mnohostrannou finanční institucí na světě, získala v roce 2020 na mezinárodních kapitálových trzích finanční prostředky v objemu 70 miliard eur. Emise banky jsou cíleny na investory, kteří zpravidla nemají zájem o investice v Evropě a kteří tak nepřímo přispívají na evropské projekty tím, že investují do dluhopisů EIB

Banka vydala dluhopisy v 19 různých měnách, přičemž většina je denominována v základních měnách, tedy v eurech, amerických dolarech či britských librách. Diverzifikované zdroje a doby splatnosti zajišťují flexibilitu její strategie financování. Denominace ve více měnách zároveň EIB umožňuje výplatu v některých lokálních měnách.

EIB NA TRZÍCH

Pandemie silně postihla veřejné zdravotnictví i ekonomiku a měla také podstatný vliv na to, jakým způsobem fungují finanční trhy a instituce. Když EIB vydala v březnu svůj první nadnárodní referenční dluhopis od začátku pandemie, nastolila tím na trzích nový trend. Chtěli jsme prokázat flexibilitu v adaptaci na náročné a neustále se měnící podmínky a zároveň jsme zaměřili svou pozornost na rychlou reakci EIB v oblastech, které potřebovaly urychlenou pomoc, **říká ředitelka EIB pro kapitálové trhy Eila Kreivi.**

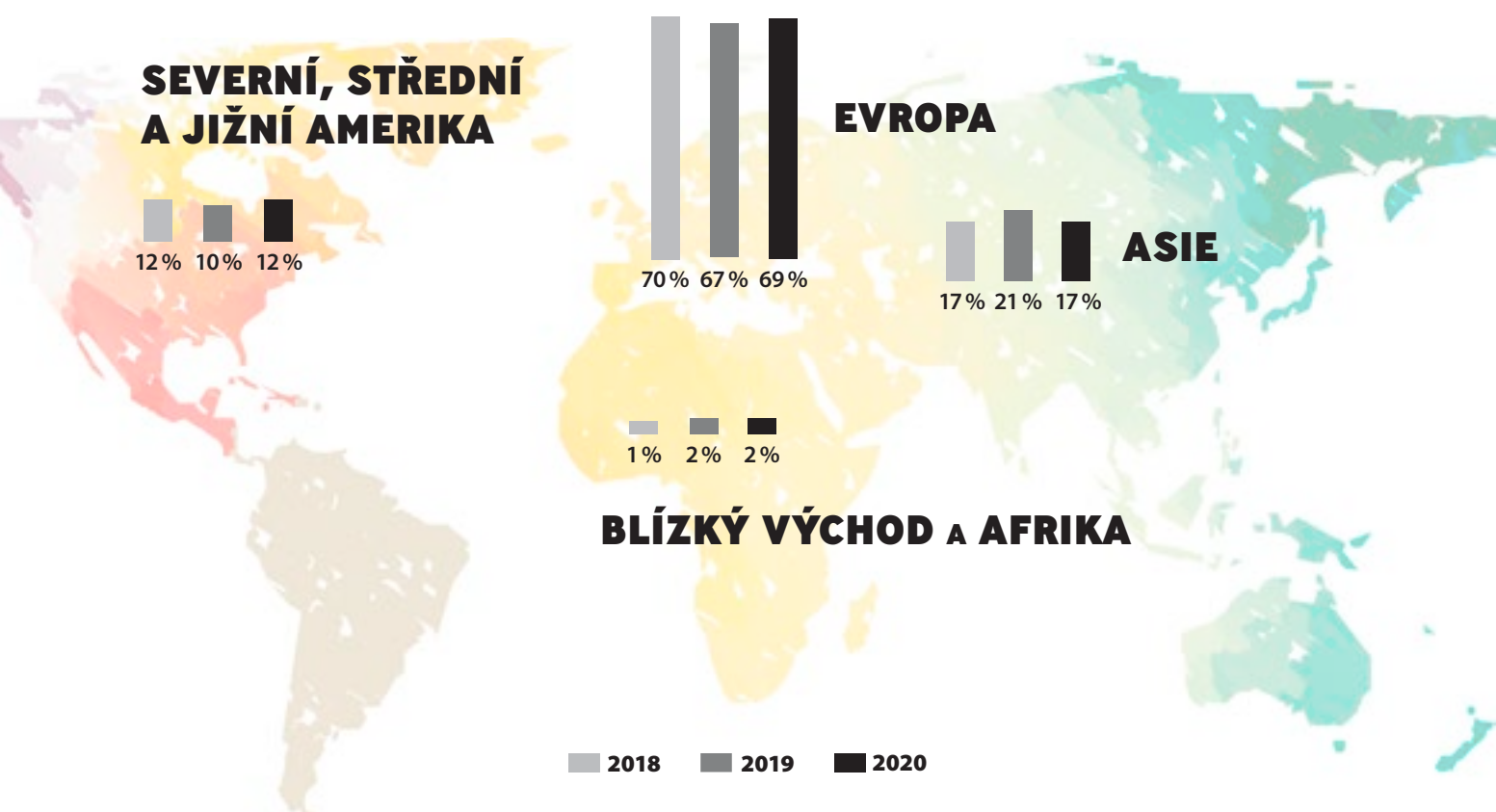
Transakce připravované již déle než půl roku z domova ukazují, že banka, její hlavní manažeři a také investoři, kteří se zapojují do našich operací, jsou ochotni spolupracovat i na dálku a za nejistých tržních podmínek.

Objem finančních programů EIB se v důsledku opatření přijatých v reakci na pandemii nijak podstatně nezměnil, protože těžištěm naší reakce byly nástroje vycházející z poskytnutých záruk.

EMISE PODLE MĚNY

EUR

47,14%



Pozitivním aspektem tohoto roku byl pokrok ve financování zaměřeném na společenské cíle. Zejména s ohledem na prudký nárůst objemu sociálních dluhopisů můžeme s klidným svědomím říct, že sociální stránka financování kráčí vpřed mílovými kroky. Už nezaostává nijak výrazně za financováním ekologických projektů.

I EIB sehrála v tomto směru svou úlohu. Již v dubnu rozšířila působnost svých dluhopisů „Sustainability Awareness Bonds“ (SAB), čímž upozornila na mimořádná opatření, jež přijala v oblasti zdravotnictví. Dluhopisy SAB, které byly poprvé vydány v roce 2018 se zaměřením na vodohospodářské projekty, byly koncem roku 2019 rozšířeny na oblast zdravotnictví. Tyto dluhopisy vycházejí ze zkušeností, které banka získala s dluhopisy „Climate Awareness Bonds“ (CAB), tedy revolučním typem dluhopisů, jež banka poprvé vydala v roce 2007. Působnost dluhopisů SAB odráží širokou škálu financování, které EIB nabízí v boji proti pandemii a jejím důsledkům, od širokých vnitrostátních či mezinárodních opatření v oblasti zdravotnictví či ekonomiky, po plány budoucí připravenosti.

Začali jsme ve své práci využívat také technická hodnotící kritéria sladěná s unijní taxonomií udržitelnosti. Zatím největší význam měla tato kritéria z hlediska působnosti našich CAB dluhopisů, které jsme rozšířili v souladu s touto taxonomií nad rámec energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie také do dalších dvou oblastí zmírňování dopadů klimatické změny: výzkumu, vývoje a využívání inovativních nízkouhlíkových technologií, na straně jedné, a elektrifikace železnic a kolejových vozidel a elektrických autobusů, na straně druhé.

USD	GBP	JINÉ
32,27%	10,56%	10,03%

KLÍČOVÉ BODY OPERAČNÍHO PLÁNU SKUPINY

S globální pandemií koronaviru se poji velká míra nejistoty. Krize silně otřásla ekonomikou a dramaticky proměnila operace skupiny EIB. **Skupina Evropské investiční banky je nicméně připravena zvýšit svou podporu hospodářské a společenské obnovy.**

Navýšíme financování ochrany klimatu a životního prostředí. Nový klimatický plán banky popisuje, jakým způsobem budeme plnit své cíle v období mezi lety 2021 a 2025. Boj proti změně klimatu je jednou z největších výzev naší doby.

Budeme i nadále podporovat soudržnost mezi zeměmi Evropské unie. Mezi různými členskými státy existuje stále mnoho strukturálních rozdílů, což se obzvláště silně projevilo v průběhu krize způsobené onemocněním covid-19. Ta totiž postihuje některé regiony tvrději než jiné. Jsme odhodláni naplňovat mechanismus spravedlivé transformace Evropské unie. Tím, že pomůžeme regionům silně závislým na fosilních palivech, zajistíme, aby při změnách průmyslu nikdo nezůstal opomenut a nedošlo k nárůstu nezaměstnanosti.

Skupina EIB podpoří technologickou transformaci společností a rozvoj inovací, které zvýší efektivitu firem a zlepší poskytované služby. Pomůžeme společnostem urychlit jejich digitalizaci s cílem zvýšit jejich odolnost a produktivitu. V Evropě je patrný značný nedostatek investic do inovací a digitalizace, což poškozuje hospodářský růst i celosvětovou konkurenceschopnost Evropské unie.

Budeme tvrdě pracovat na praktickém naplňování mandátu EU v novém víceletém finančním rámci a budeme spolupracovat s členskými státy a Evropskou komisí na uskutečňování plánu ekonomické obnovy v rámci nástroje na podporu oživení Next Generation EU. Podpoříme tak obnovu po skončení krize a položíme pevné základy pro dlouhodobě udržitelný růst vycházející z unijních priorit ochrany klimatu, digitálních technologií a soudržnosti.

Objem financování mimo Evropskou unii zůstane podobný jako v minulých letech. Zaměříme se na krizi covid-19, malé podniky a další investice, které podporují hospodářskou obnovu a bojují se změnou klimatu. Podpoříme více projektů, které pomáhají rozvojovým zemím uspokojovat rostoucí potřeby jejich zdravotnictví a posílit jejich hospodářství tak, aby bylo schopné odolat případným novým krizím.

V roce 2021 se výrazně zvýší aktivita Evropského investičního fondu, zejména s ohledem na jeho klíčovou úlohu v rámci celoevropského záručního fondu a dalších opatření v boji proti krizi spojené s onemocněním covid-19. EIF převezme v roce 2021 odpovědnost za fondy EIB na ochranu klimatu a budování infrastruktury.

Činnost nového celoevropského záručního fondu jde nad rámec financování prezentovaného v našem operačním plánu. Tento nový fond poskytne další pomoc podnikům všech velikostí a bude řešit potřeby zdravotnictví a pomáhat lékařskému výzkumu.

Správa a řízení skupiny budou posíleny ve formě nového programu řízení rizik a compliance, na nějž bude dohlížet Román Escolano, který byl v roce 2020 jmenován ředitelem skupiny pro řízení rizik. Byl rovněž posílen výbor skupiny EIB pro audit. Součástí správy a řízení jsou pravidla a postupy pro řízení banky.

Skupina EIB využije poznatky získané během krize a pokusí se najít nové způsoby práce a plnění svých úkolů. Mnoho zaměstnanců pracuje během pandemie z domova.

**Celý operační plán na rok 2021 najdete na adrese
www.eib.org/en/publications**

ŘÍZENÍ

EIB je jednak subjektem Evropské unie nesoucím odpovědnost vůči členským státům a také bankou, jež při rozhodování, řízení a kontrole uplatňuje nejlepší použitelnou bankovní praxi.

Na začátku roku 2020 sestávala **Rada guvernérů** z ministrů vlád každého z tehdejších 28 členských států, zpravidla ministrů financí (s odchodem Spojeného království z Evropské unie ke dni 1. února 2020 klesl tento počet na 27). Guvernéri vydávají obecné směrnice týkající se úvěrové politiky banky a jednou ročně schvalují její roční účetní výkazy. Rozhodují o zvýšení kapitálu a o účasti banky na financování operací mimo Evropskou unii. Jmenují také správní radu, řídicí výbor a výbor pro audit. V roce 2019 rozhodla Rada guvernérů EIB jednomyslně o tom, že odchod Spojeného království z Evropské unie nebude mít žádný vliv na vysoký upsaný kapitál EIB. Ke dni 1. března 2020 se navýšil kapitál EIB upsaný Polskem a Maďarskem. Kapitál banky je tak vyšší, než byl v období před Brexitem.

Správní rada rozhoduje o úvěrech, programech vydávání dluhopisů a dalších otázkách financování. Schází se desetkrát ročně, aby zajistila fungování banky v souladu se Smlouvami EU, vlastním statutem banky a všeobecnými směrnici stanovenými Radou guvernérů. Ode dne 1. února 2020 má správní rada 28 členů, z nichž po jednom nominují všechny členské státy a jednoho Evropská komise. Má také 31 zastupujících členů. Za účelem rozšíření odborných kapacit správní rady může být do rady kooptováno šest odborníků bez hlasovacího práva. Rozhodnutí se přijímají většinou představující alespoň 50 % kapitálu upsaného členskými státy a jednou třetinou členů správní rady s hlasovacím právem, nestanoví-li statut jinak. Správní radě předsedá prezident banky, který se neúčastní hlasování.

Řídicí výbor je stálým rozhodovacím orgánem banky. Dohlíží na její běžný provoz, připravuje rozhodnutí správní rady a zajišťuje jejich provádění. Schází se jednou týdně. Řídicí výbor pracuje pod dohledem prezidenta a pod kontrolou správní rady. Dalších osm členů tvoří viceprezidenti EIB. Členové jsou jmenováni i opakovaně až na dobu šesti let a jsou odpovědní výhradně bance.

Banka má také nezávislý **výbor pro audit**, který se zodpovídá přímo Radě guvernérů. Tento výbor odpovídá za audit účetnictví banky a prověřuje, zda činnosti banky odpovídají nejlepší bankovní praxi. Stanovisko výboru pro audit se předkládá Radě guvernérů s výroční zprávou správní rady. Výbor pro audit sestává z šesti členů jmenovaných na dobu šesti po sobě jdoucích finančních let. Členové nemohou být jmenováni opakovaně.

CO BUDE DÁL?

CO OČEKÁVAJÍ KLÍČOVÍ PRACOVNÍCI EIB VE SVÉM ODVĚTVÍ ČI NA SVÝCH TRZÍCH V ROCE 2021?

Pouze udržitelné investice jsou v našem hospodářství produktivní. EIB reagovala na pandemii nejen poskytnutím financí, ale také pevným odhodláním zajistit jejich udržitelné využívání. Odpovědnost tvoří jeden z pilířů naší činnosti a banka má proto v úmyslu sledovat své ekologicky zaměřené („zelené“) financování v souladu s nařízením EU o taxonomii udržitelnosti, jež tvoří od roku 2020 rámec pro udržitelné investování v Evropské unii. Tento proces promítáme na kapitálových trzích vydáváním dluhopisů „Climate Awareness Bonds“ a „Sustainability Awareness Bonds“, které směřují výhradně na investice s ekologickými či sociálními dopady. V roce 2020 vzrostl objem těchto dluhopisů na více než 10 miliard eur, což odpovídá 15 % celkové výše financování banky, oproti 7 % v roce 2019. Působnost těchto dluhopisů by měla být v roce 2021 rozšířena i na biologickou rozmanitost a sociální a cenově dostupné bydlení.

Aldo Romani, vedoucí oddělení udržitelného financování, finanční ředitelství

Základní kameny každé zdravé společnosti, tedy zásobování vodou a likvidace odpadních vod, v aktuální pandemii obstály. Banka byla schopna pomoci svým klientům překonat krátkodobé obtíže způsobené uzávěrami ekonomiky a narušením obchodu, a aktivita v tomto sektoru v roce 2020 dokonce o něco vzrostla. Tato odolnost dokládá, že odvětví uvažuje moderně a s výhledem do budoucna. Očekáváme, že i v následujících letech zde budeme důležitými partnery.

Thomas van Gilst, vedoucí divize bezpečnosti a odolnosti dodávek vody, ředitelství pro projekty

Zahájili jsme reformu environmentálních a sociálních standardů EIB, která by měla být dokončena v roce 2021. Od pouhého plnění povinností a norem a snahy neuškodit přecházíme na přístup vycházející z pozitivního příspěvku k udržitelnosti životního prostředí. Pokud jde o biologickou rozmanitost, chceme nově, aby naše projekty měly čistý pozitivní dopad. Věříme, že zvrátíme-li úbytek biodiverzity v rámci projektů financovaných bankou, přispějeme tím k budoucí prevenci šíření takových patogenů, jako je covid-19. A abychom mohli také vykázat, nakolik tyto své ambice naplňujeme, vyvinuli jsme systém sledování veškerých investic do životního prostředí v rámci finančních činností banky, který bude podkladem a vodítkem při vytváření systému sledování financování životního prostředí v rámci platformy EU pro udržitelné financování v roce 2021, čímž chceme přispět k vymezení ekologických („zelených“) investic v celé Evropské unii.

Adina Relicovschi, vedoucí oddělení politiky životního prostředí, ředitelství pro projekty

Mimo Evropu spatřujeme v transformaci energetiky potenciál pro novou spolupráci s našimi důležitými partnery, jako jsou Evropská komise, investoři do rozvojových projektů a soukromí investoři. Cílem této spolupráce je nabídnout veřejnosti čistou elektřinu a teplo. Cesta k jeho dosažení bude nelehká a bude vyžadovat velké odhodlání a spolupráci v rámci celé naší banky.

Dirk Roos, vedoucí divize programů transformace energetiky, ředitelství pro projekty

Pozoruji nyní mnohem větší důraz na využívání digitálních technologií a digitalizaci – na celou tuto ideu pomoci malým podnikům s novými technologiemi a inovacemi, zejména prostřednictvím středisek digitálních inovací. Musíme nabídnout podnikatelům a malým podnikům větší pomoc při rozvoji jejich nápadů, rozšiřování činnosti a uvádění nových produktů na trh. Pozoruji také změny v různých průmyslových odvětvích, v bioobalech, v biologicky odbouratelných produktech, v recyklaci oblečení či v oběhovém hospodářství. Řada těchto změn bude vycházet od spotřebitelů a díky tomu se zvýší udržitelnost produktů a bude vyprodukováno méně odpadů. Pozoruji rovněž větší důraz na využití vodíku jako důležité součásti naší nové energetiky a na dekarbonizaci těžkého průmyslu. Pandemie nám pomohla docenit, jak zásadní význam budou mít inovace a digitální řešení v podobě blockchainů, velkých dat, vesmíru, a dokonce i kvantových technologií pro řešení zdravotních a klimatických krizí z hlediska podniků a celé společnosti. EIB tak získává historickou příležitost pomoci mobilizovat investice do těchto kritických oblastí.

Shiva Dustdar, vedoucí divize finančního poradenství v oblasti inovací, ředitelství pro operace

V okamžiku, kdy nás zasáhla koronavirová krize, mobilizovaly poradenské služby EIB urychleně podporu, která umožní klientům lépe se orientovat a přizpůsobit těmto mimořádným okolnostem. Tato podpora se pohybuje od poradenství, jak nejlépe využít a kombinovat zdroje Evropské unie, které byly dány k dispozici pro řešení dopadů krize, přes pomoc se změnou priorit investic, po příspěvek k výběru nadějných očkovacích látek. V budoucnu bude mít poradenství zásadní význam pro urychlení pokrokových investic zaměřených na ekologickou a digitální transformaci v Evropské unii i mimo ni. Zásadní význam má sice kvalita investičních projektů, ale zároveň spatřujeme možnost většího zapojení poradenských služeb EIB, pokud jde o porozumění strategickým trendům a jejich průřezovým aspektům, identifikaci nově vznikajících mezer a příležitostí, a dále vytváření konkrétních řešení pro budoucí výzvy.

Simon Barnes, ředitel, poradenské služby, ředitelství pro operace

EIB poskytla okamžitou pomoc svým klientům ve střední a jihovýchodní Evropě tím, že urychlila čerpání úvěrů a zřídila nástroj v objemu 1 miliardy eur na pomoc s řešením krize způsobené onemocněním covid-19 v tomto regionu. Zatímco první vlnu koronaviru region zvládl relativně dobře, druhá vlna na podzim 2020 jej už tvrdě zasáhla a lze očekávat, že naše finanční aktivity v této oblasti budou pokračovat po značnou část roku 2021.

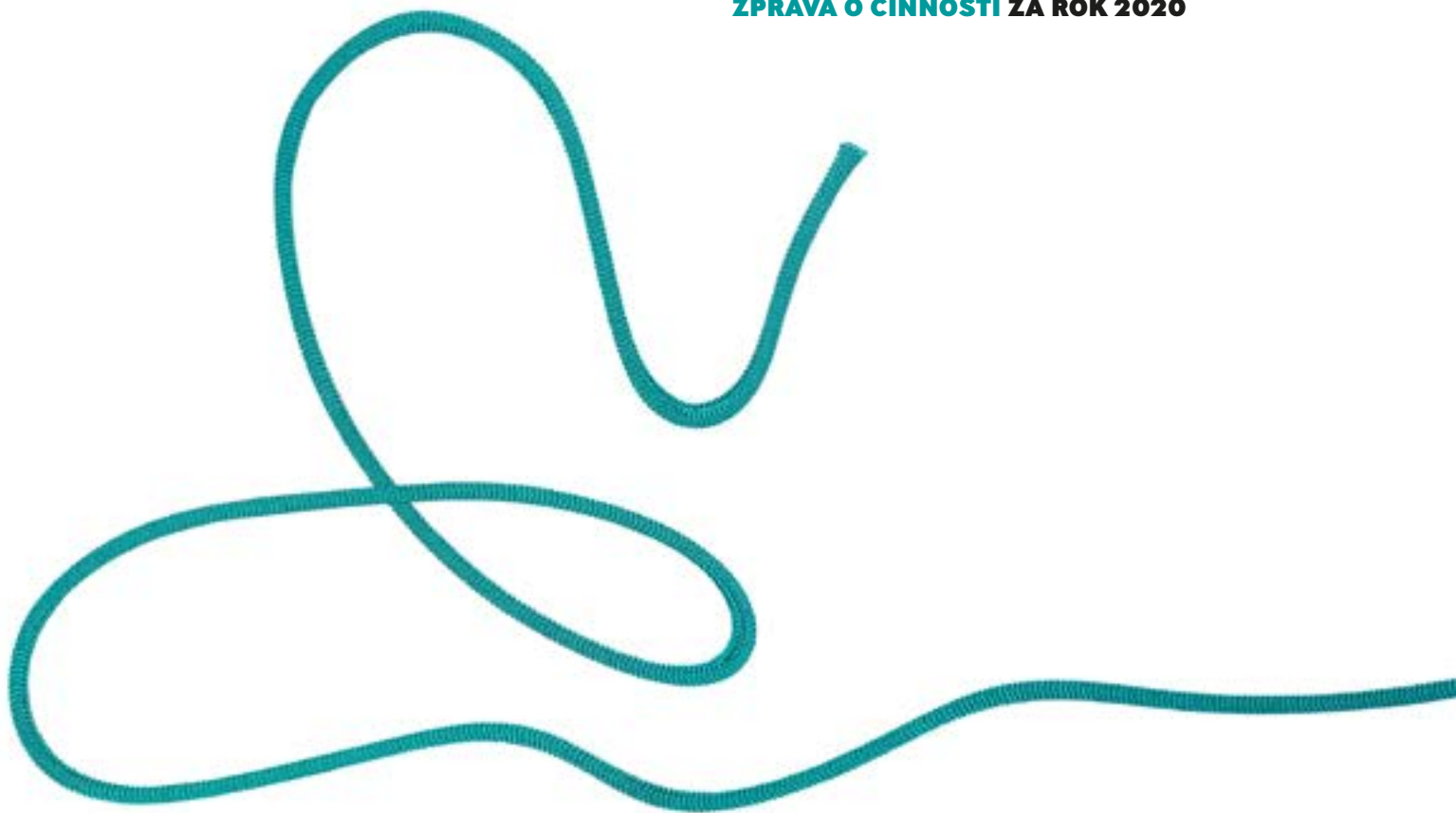
Anita Fuerstenberg, ředitelka, střední a jihovýchodní Evropa, ředitelství pro operace

**VÍCE INFORMACÍ O FINANCOVÁNÍ SKUPINY
EIB V SOUVISLOSTI S KRIZÍ ZPŮSOBENOU
ONEMOCNĚNÍM COVID-19:**

www.eib.org/covid-19

CESTY Z KRIZE

ZPRÁVA O ČINNOSTI ZA ROK 2020



**Skupina Evropské
investiční
banky**

Skupina EIB se skládá
z Evropské investiční banky a
z Evropského investičního fondu.

print: ISBN 978-92-861-4887-3
pdf: ISBN 978-92-861-4876-7

CS 03/2021